

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.,
negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.

Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilttéri közlemény
soronként 30 kr.

Bélyegdíj minden beigtatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útcza 162. Telefon sz. 106
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III., Jókai-útcza 186. Telefon sz. 81.
hová az előfizetések, hirdetmények és a lap szétküldésére vonatkozó
fejszólások intézendők.

Klapka-ünnepély.

A „Katona József-kör“ f. hó 6-án, húsvét másnapján, Klapka György 1848/49 diki honvédtábornok emlékezetére magas színvonalon álló ünnepélyt rendezett s ezzel társadalmi életünk koronkénti felrészítésére, a szürke mindennapiság prózai egyformaságában a magasabb eszményiség ébren tartására irányuló nemes törekvésének már is gazdag érdemkoszorúját ismét újabb levelekkel gyarapította.

Az ünnepély rendezésére az impulzust a budapesti Klapka-asztaltársaság adta meg, az a teljesen magánjellegű, bizalmas kis baráti kör, amely 12 éven át, Klapka Györgynek egész 1892. május 20-án bekövetkezett haláláig, mindig együtt étkezett a hős tábornokkal az „István főherceg szálloda“ Klapka-asztalánál. Tagjai voltak e kis társaságnak Mogyoródy ezredes, néhai Rothfeld Samu szerkesztő, Keleti Gyula, Légrády Gyula, Grünwald min. osztálytanácsos, dr. Simon Izidor ügyvéd, Wahrmann József, Jókuthy Albert kir. táblabíró, Kovách Antal kir. táblabíró és Nagy Károly városunk szülötte.

És épen Nagy Károly úr volt az, aki ezelőtt mintegy másfél évvel, az asztaltársaság nevében felkérte a „Katona József-kör“-t, Klapka tábornok emlékének itt Kecskeméten is felelevenítésére s e célból egy hazafias ünnepély rendezésére.

Jogczimet az asztaltársaságnak az ünnepély kezdeményezéséhez azon körülmény adott, hogy Klapka György tanuló korában, 1832—34-ben, két évig lakott Kecskeméten s a helybeli kegyesrendi atyák már akkor is jó hírű gimnáziumában végezte középiskolai tanulmányait s ugyancsak itt tanult meg magyarul.

A Klapka-asztaltársaság tehát azt a házat, amelyben a későbbi vitéz tábornok, mint gyermek-ifjú 2 évig lakott, emléktáblával szándékozott megjelölni. Fölkérte ennél fogva, Nagy Károly földink közvevitésével, a „Katona kört“, mint erre városunkban a leghivatottabb testületet, hogy az asztaltársaság által, saját költségén készített emléktábla leleplezési ünnepélyének rendezését vegye kezébe. A „Katona-kör“ 1895. febr. havában tartott rendes közgyűlése, a választmány javaslatára, a legnagyobb készséggel el is határozta, annyival inkább, mert Klapka mint író is európai hírnevet szerzett magának, hogy az ünnepély rendezését magára vállalja s nyomban e közgyűlésből felkérte a városi tanácsot, hogy a Csongrádi kis-útczát, amelynek 48-ik számú házában — a régi Deák féle házban, — lakott Klapka annak idején 2 esztendeig: Klapka-útczának nevezze el; a választmányt pedig utasította, hogy az ünnepély napját és programját mielőbb állapítsa meg.

A városi tanács a kör felkérésének a legnagyobb előzékenységgel eleget is tett s alig egy fél év multával már ott díszelgett a „Klapka-útcza“ elnevezés a volt Csongrádi-kis-útcza házaiban.

A választmány azonban az időközben fölmerült több rendbeli akadályok folytán az ünnepély megtartását ismételen is elhalasztani volt kénytelen, míg végre azt f. évi április hó 6-dikára, a hős tábornok születési évfordulójára tűzte ki. (A meghívóban tévedésből halálozási évfordulóként volt e nap föltüntetve; holott Klapka halálozási évfordulója május 21.)

Az ünnepély e napon d. e. 10 órakor, részben a ref. főgym. torna-csarnokában, részben az emléktáblával megjelölt ház előtt igen szép sikerrel tényleg meg is tartatott s annak lefolyásáról a következőkben számolunk be olvasóinknak.

Az ünnepélyt pont 10 órakor, a kör betegeskedő elnöke, Horváth Döme helyett, a kör alelnöke, dr. Szeless József nyitotta meg s rövid elnöki beköszöntőjében, a közönséget melegen üdvözölve, előadta a Klapka-ünnepély keletkezésének általunk fentebb vázolt genezisét.

Utána Kovács Antal kegyesrendi tanár, a „Katona-kör“ rendes tagja ült a felolvasó asztalhoz s a közönség feszült figyelmében olvasta föl hazafias szellemtől áthatott, lendületteljes, sőt helyenként költői szárnyalású, nagy gonddal szerkesztett következő emlékbeszédét:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Hibázhatatlan pontossággal jelenik meg láthatárunkon a nap, még sem figyelünk egyenlő érdeklődéssel minden feljötté iránt, csak azt várjuk fokozottabb figyelemmel, mely dicsőségünk vagy gyászunk idejét van hivatva jelölni. Millió meg millió felhő úszik fejünk felett a levegőben, még sem jegyezzük meg mindegyiknek alakját, csak azét, melynek méhéből vetéseinket, reményeinket tönkretévő jégvihar rohan alá, vagy sujtó-gyújtó villám lobban ki. Ilyen az emberi élet is! Hány születik naponkint, melyről semmi tudomást sem veszünk, hány ér véget, mely minket meg nem indít? De ha egy-egy emberélet tündöklővé válik mint a nap s önmagára vagy miránk dicsőséget vagy gyászt áraszt; ha az emberélet sujtó-gyújtó villámmá lesz, akkor feléje irányítjuk tekintetünket, jól megjegyezzük alakját, lelkünkbe vessük hatását. Ez az emberi nagyság mértéke! Minél nagyobb azoknak a száma, kiknek szívében a dicsőség érzetét gyújtja fel, vagy a lesújtás kínos tudatát ébreszti, annál nagyobb az ember értéke, annál mélyebb a benyomás, annál tágabb körű a hatás. Van ember, ki csak kevés számú egyén előtt tűnik fel a nagyság képében, van, kit egy ország vall büszkén a maga nagyságának s van kit az egész világ elismerése ültet a nagyság uralkodó székébe.

Klapka György az utóbbiak közé tartozik. Fényes katonai tehetsége, melylyel szabadságharcunkban a legszebb babérokat aratta, áttört a Kárpátokon, felült az Adria szeleinek hátára s hódoló elismerésre készítette a világot. Iratainak igaz tartalma s alaki szépsége bámulókat szerzett neki a művelt világ minden nemzeténél. Emberbaráti szeretettel telt szíve feledhetlenné tevő mindazok előtt, kikkel

életében csak érintkezett. S ezek nem oly tulajdonságok, melyek minden ember természetében egyesülve volnának?! Kevés halandónak jutottak azok a maguk együttességében osztályrészül, ép azért lépnek azok ki a közönségesség határai közül s válnak a nagy emberközösség álló csillagaivá, melyek után a többi emberbolygók igazodnak!

S mi, e parányi földnek még parányibb emberbolygói, rád tekintünk e napon, hogy a te nevedből a te emlékedből fényt nyerve, megvilágítsuk újra már véget ért életutadat, s egy-egy sugárt lelkünkbe is rejtve, annak melegítő és fénylő hatása alatt tudjuk hazánkat úgy szolgálni, úgy szeretni, mint te tevéd azt!

A magyar történelemnek és tudományosságának ez elsőrendű csillaga, Klapka György, morva eredetű, de II. József korában hazánkba települt s észben, érzésben magyarrá vált családból született 1820. április 6-án Temesvárott. Az akkor még nyelvileg majdnem egészen német városban a kis fiú csak németül, mint a társalgás és latinul, mint a tudományok nyelvén tanult meg. Apja 1832—34-ig, tehát két éven át Kecskeméten járatta a piaristák gimnáziumába, hogy a középiskolai tanulmányokat, az V. és VI. osztályllyal elvégezze, s hogy megtanuljon magyarul. S e két év elég volt, hogy elsajátítsa erőteljes nyelvünket s hogy ne csak szívből, hanem nyelvben is magyarrá legyen. A 48-ik számú ház látta Klapkát, mint tanulót városunkban. 48! A véletlenség szeszélye-e, vagy a népek és nemzetek sorsát intéző gondviselés műve-e, hogy a 48 oly korán szerepet játszik életében, az a 48, mely a magyar szabadság felkelő napja s a mely alatt küzdve lett Klapka a történelem egyik nagy alakjává. A lyceum két osztályát Szegeden hallgatta, ugyancsak a piaristáknál. Itt működő tanárai közül Horváth Cyrille és Reisingerrel hálásan emlékszik vissza.

Gyermeki benyomásai közül legmélyebb nyomot vágta lelkén a temesvári katonai ünnepélyek s ezek hatása alapján a katonai pálya iránt érzett hajlamot s a karánsebesi katonai iskolába iratkozott be, majd Bécsben egyik tüzérezredben mint hadapród kezdte meg önszorgalma által széles látókörűvé tett katonai pályáját, 1842-ben Temesvármegye részéről a kir. testőrséghez ajánlatván, oda fel is vétetett s öt évig szolgált a fényes gárdában, mely után mint főhadnagyot helyezték át a 12-ik számú határőrezredbe. A békés idő tétlensége nem sok előmenetellel kecsgettette, szaporodó adósságai anyagi végromlással fenyegették a fiatal tisztet, azért kilépett a katonaság kötelékéből s Kelet-Indiába készült dicsőséget és kincset szerezni.

Azonban külföldi szolgálatának tervét végleg elejtette akkor, midőn a csak papíron megadott, tényleg életbe nem léptetett alkotmányos szabadság megvédése céljából végigzúgott a hazán: „Talpra magyar, hí a haza!“ S ő megértette a hívó szót s az első közt ajánlotta fel tehetségét és szolgálatát a szent ügynek s az utolsó volt, ki annak zászlaját kezéből letette. A székely népfelkelés rendezése s e vitéz népnek az alkotmány iránt való hűségben tartása, továbbá Komárom erődítményeinek kiegészítése voltak első ténykedései, mint honvéd századosnak. Utóbb Vetter tábornok alatt a szerbek ellen működő déli hadseregben tábornoki főnökként működött. Majd meg a hadügyminiszterium tábornoki ügyosztályát vezette őrnagyi rangban. 1849. január 14-én már mint ezredes veszi át az éjszaki sereg vezérletét s a magyar sereget szorongató Schlicket Tarczalnál, Bodrog-Keresztúrnál és Tokajnál egymás után háromszor megveri, Kassát felszabadítja s egyesül Görgeivel. Hogy mily fontos volt ez az egyesülés, azt a leg-

dicsőbb fegyvertények egész sora bizonyítja. Kápolna, Isaszeg, Vác, Nagy-Sarló a magyar honvédek s Klapka győzelmeinek tanúi s Klapka fényes hadvezéri tehetségeért már mint tábornok áll a bajhoz és győzelemhez szoktatott sereg élén.

E rövid, de ragyogó vezéri szereplése után mint ideiglenes hadügyminiszter volt Debreczenben s ez állásviselése korából két fontos tényre kell rámutatnom. Egyik Görgeihez írt azon véleménye, hogy Budavár hosszas ostromával fel kell hagyni, a mit természetesen Görgei nem fogadott el, eltökélt szándéka lévén az ostrommunkálatokat a lehető legnagyobb erélylyel megkezdeni s a minek következményei Klapkát már akkor szomorú sejtelmekkel töltötték el, mert a hat hétig tartó ostrom alatt 150,000 orosz és 50—60 ezer más népség nyomulhatott akadálytalanul az ország belsejébe.

A másik fontos ténye volt az ellentétet Kossuth és Görgei közt kiegyenlíteni, mely mind nagyobb és veszélyesebb lett s mely nem sikerülvén, végre Görgei diktátorságára s a világsi fegyverletételhez vezetett. Kossuth maga is ismerte Klapka önzetlen hazafiságát s az ő személyéhez való bizalmát s azért nem habozik őt többször római jellemnek nevezni.

Mielőtt azonban ügyünk ide jutott s a világsi tragédia utolsó jelenetei előtt a függöny legördült volna, Klapka, megválva a hadügyminiszterségtől, olyan hősi tettekkel hidalta át ez időközt, melyek magok is örök hírnevet biztosítanak neki. Ezek Klapkának mint Komárom vár parancsnokának tettei. E minőségében nemcsak e fontos erődítmény épentartásáról gondoskodott, hanem a Duna jobb partján működő ellenségre törve, azt Csornánál tönkre verte, összes poggyászukat, ágyújukat és löporkészletüket zsákmányul ejtette, sőt az ellenség zavarát felhasználva, Győrre nyomult s hatalmasan támogatta Görgeit a Vág és Komárom közt vívott küzdelmekben. Hozzáfogott a Duna balpartjának az ellenségtől való megtisztításához is s azt a Vág és Nyitra folyók mögé szorította s már Ausztriába készült a harc színhelyét áttenni, midőn a világsi fegyverletétel híre megérkezett. Klapka még mindig bizott ügyünk jobbra fordultában, azért visszautasítva a megadásra való felszólítást elhatározta, hogy 24000 emberével a legvégsőig védi a várat. Midőn azonban Görgei levelet írt, melyben a védelem hiábavalóságára figyelmezteti, midőn egymás után iratták hozzá az Aradon foglyokul őrzött tábornokok által a feladásért könyörgő s így az ő sorsukat enyhítő leveleket s midőn Haynau levelében erősen hangsúlyozta, hogy

csapataira „szükségtelen sanyarúságot hozna, ha a vár kitartó védelmezésével összekötött hadi dicsőség tévhitétől vezetettve... az ellenszegülésben tovább is makacsul meg akarna maradni“, összehitta Komárom várának hadi tanácsát s 9 pontból álló föltétel alatt az őrség kapitulált. Klapka e szerződésben nemcsak saját személyéről, tisztjeiről, és csapatairól gondoskodott, hanem a többi, már fogságba jutott bajtársairól is s mégis végrehajtották Aradon 13 tábornokon a hóhérmunkát. Klapka fájdalmában egy megcsalattatása fölött érzett keserűségében egy Londonból írt levelében tett ezért szemrehányást Haynau-nak, melyre ez elfelejtett válaszolni. Így dőlt össze Komárommal s Klapkával a haza utolsó védőfala s a mi azután következett, az gyász és siralom.

Klapka mint száműzött, többi bujdosó társával nem feledkezett meg a hazáról, a haza ügyéről. Mint az emigráció tagja, folyton azon munkálkodott, hogy a hazában maradtak reményeit táplálja, a szabadsághoz való ragaszkodást éleszsze s Európa különböző pontjain támasztott fegyveres tüntetésekkel az abszoluthatalom gyakorlóit a magyar fegyverek dicsőségére és fontosságára emlékeztesse. Az emigrációtól ez érdemeket elvitatni nem lehet. Igaz, hogy az emigráció testében a lélek Kossuth volt, de a lecsapásra mindig kész fegyveres kezét Klapka képviselte.

És Klapka kezében nem egyszer villant meg a fényes acél, nem egyszer volt már azon a ponton, hogy a harc kockája döntsön szabadságunk vagy szolgaságunk kérdésében, de sajátágos játéka gyanánt a véletlennek, mindig épen akkor kötöttek az érdekelt hatalmak békét, midőn ő harcra készen állott. A krimi háború idején az osztrák diplomácia megakadályozta ugyan az ő katonai alkalmaztatását a török hadseregben, de az 1859-ki olasz háborúban éjet-napot egybetéve szervezi Turinban a magyar légiót, hogy az osztrákokat megtámadja, de III. Napoleon császár, hitegetései ellenére hirtelen megkötötte a villatrancai békét s a magyar légióra szükség nincs. Természetes, hogy a békekötésből Magyarországra semmi haszon sem háramlott, mert a magyar légiót nem engedték semmit sem tenni! Fájdalmas csalódás hangján írja Klapka: „Ijesztőül használtak fel minket, hogy Ferenc Józsefét Lombardia átengedésére mihamarább rávegyék.“

Az 1860/61. évi mozgalom, melynek célja lett volna az Al-Dunánál Magyarországra jönni s az elégedetlen elemekkel egyesülten az országot felszabadítani, szintén diplomáciai cselszövésnek esett áldozatul.

Még egy harmadik sikertelen kísérlet is fűződik Klapka nevéhez s ez az 1866-iki sziléziai felőli támadás, mely azonban az osztrák feltartóztató haderő miatt hazánkba nem jutott, a hirtelen megkötött nikolsburgi béke következtében pedig hivatást vesztett. Annyi haszna mégis volt a fegyveres mozgalomnak, hogy az udvar szemeit felnyitotta s megtanította annak látására, hogy a szabadságtól megfosztott magyar katonasággal győzelmes háborút nem folytathat soha. Klapka katonai életéből mi meg azt tanulhatjuk, hogy a haza ellen intézett támadás mindig szegényes kudarczot vall. Mig a haza szent földjén állva, azt védelmezve villámként csapott le az ellenségre, addig a külföldön szerzett mindennemű hadi vállalata eredménytelenül végződött. Nem is kötötte fel többé harci vágyból a kardot, hanem elfogadva a 67-iki amnestiát, haza jött és előbb az illavai majd a temesvári kerületet képviselte az országgyűlésen, Deák pártjához csatlakozva. Inkább a tettek, mint a szó embere lévén, az országgyűlésen nem játszott szerepet. Közhasznú vállalkozásokba kezdett, melyek bőven gyümölcsöztek neki, mint a zimonyi vasutengedély, de áldott jó szívével fogva minden hozzá forduló szerencsétlenül bőkezűen segítvén, maga a legtöbbször anyagi szükséggel küzdött s utóljára is honvédtábornoki nyugdíjából tengődött Budapesten, nem akarva külföldön élő családjának terhére lenni.

Klapka nemcsak mint ember és katona áll magasan kortársai fölött, kitűnik mint író is.

Iróvá a szükség tette. A szabadságharc lezajlása után a száműzött hős a külföldön csakhamar hiányát érzi a pénznek s így kénytelen a kardhoz szokott kéz a toll forgatásához nyúlni. Így készülnek Momoirejai Londonban, 1850-ben, melyet Wenkstern fordít angolra s az angol népnél nagy tetszéssel találkozik. Ugyan e műve német fordításban is megjelent Lipcsében Wigand Ottó kiadásában. E műveiben, az események közvetlen hatása alatt állván, még sok téves állítás foglaltatik, melyeket később maga javított ki.

Mint svajcezi polgár szerzette 1851-ben „Der Nationalkrieg in Ungarn und Siebenbürgen“ című könyvét, melyet azonban megjelenése után mindjárt el is koboztak. Valódi forrásmunka, melyet utóbb a magyar szabadságharczról írók mind felhasználtak.

Konstantinápolyban egy kitűnő államjogi emlékiratot alkotott Törökország politikai és katonai viszonyairól s javaslatot a török hadműveletek tovább folytatása iránt, de a melyet a fényes porta a saját kárára megszívlelés nélkül hagyott.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA.

Ki halt meg?

Megrökönyödve, színéből kikelve nyit be egy reggel Németh Bence hivatalszolga, Aranyhegyi Csongorhoz, a királyi törvényszék telekkönyvi bírójához, s összeesapva kezeit, égre függesztett szemekkel kiált föl:

— Jaj Istenem, végünk van!

— Mibaj Bence? Tán ellopták mind a három dísznájának a szalonnáját a padlásról? vagy adósa szökött meg 1000 frttal? — kérdi a bíró félig tréfásan, félig komolyan Bence urat, ezt a ritka memóriájú, szolgálatkész hűséges embert, ki az ügydarabok és telekkönyvek számaiból bámulatos módon fejből sorra ezitálja, kinek a feje egy élő káptalan.

— Dehogyan az? dehogyan az? Egészen más, még annál is nagyobb!

No hát (kedves atyámfia!) nagy dolognak kellett itt történni, hogy ez a jó ember így kijöjjön a sodrából!

— Rukkoljon már ki velem! Ne ijesztgessen! — nógatá a bíró az elképedt embert.

— Hát most hallottam kérem alásan, — folytatja a szinczerizáló beszédet a szolga, nehéz verejtéktől gyöngyöző homlokát megtörölve, — igen is most beszélték: hogy meghalt Koczkás Arthur ügyvéd úr!... Mit csinálunk azzal a temérdek sok telekkönyvvel?

Ennek a szokatlan modorú kifakadásnak pedig az volt a hűbnerje: hogy tudvalevőleg Koczkás úr híres tőkepenzes, kinek szép kerek summácskaja van egyesek ellen zálogjogilag biztosítva.

— Biz az elég baj, Bence! Sajnálom is szegény Koczkás urat. De hisz nem is volt az tán beteg? Hátha nem is az halt meg? — mondá kétkedőleg a bíró.

— Az nem lehet, — szól be Tükrössy Zdenkó telekkönyvvezető, — hogy Koczkás ügyvéd úr meghalt volna. Hisz épen egy félóra előtt találkoztunk. Ő a királyi adóhivaltól jött ki, én meg ide siettem. Olyan egészségesen nézett biz az ki, mint a makk.

— De igen, Koczkás Arthur ügyvéd úr halt meg; erősíti Sándorfalvi királyi közjegyző, a bíró szobájába belépve. Ép most mondta Magó László bácsi, az ügyvédi kamara szavahihető, öreg hű kézbesítője, hogy látta, midőn a koporsóját vitték.

No hát így már bizonyos, autentice megállapított faktum: hogy csakugyan és valóssággal nem más, mint Koczkás Arthur ügyvéd halt meg.

Szegény Koczkás! Szegény jó öreg Koczkás!!! Lám: milyen hirtelen elbánik a halál az emberekkel; nem úgy, mint a prókátor a klienseinek pöreivel!

Végre is megnyugodtak mindnyájan a változhatatlanon; bár sajnálkoztak urak és szolgák és megdöbbenve gondoltak az utóbbi időkben többször előfordult rögtöni halálesetekre.

Pillanat alatt az egész törvényszék levegőjét Koczkás Arthur ügyvéd szomorú halálesetének híre töltötte be...

Alig mult azonban 5—10 percz és nagyot lélegzve rohan be Tükrössy Zdenkó a bíróhoz:

— Lássá bíró úr, hogy felültettek ben-

nünket! Nem igaz ám az, hogy Koczkás Arthur ügyvéd halt meg.

— Ki halt hát meg? — kérdi Aranyhegyi bíró kíváncsian a nyalka telekkönyvvezetőt, ki úgy állott ott, mintha a skatulyából húzták volna ki; csak gondosan ápolat bajusza volt egy kissé az izgalomtól megkúszálva.

A telekkönyvvezető azonban sietett is ráfelelni.

— Egy ismert kis fiú épen most szaladt föl az emeletre, papirszeletet tartva a kezében. Nem tudom, kit keresett. De azt tudom, hogy erre a papirlapra, láttam mert megmutatta, ez volt írva: hogy Koczkás József halt meg, Koczkás Arthur ügyvédnek a testvére.

— Az már más! — szól megkönyebbülve a bíró. Csakhogy hát még sem Koczkás Arthur úr halt meg!

Mert meg kell adni mindenkinek a magáét. Koczkás Arthur jószívű, humánus öreg úr. Hirtelen és véletlen halála bizonyára élénk részvétet keltett volna széles körben, mint a hogy magát a kószahírt már részvételt fogadták.

S rövid idő múlva szájról szájra járt a helyreigazító hír és a törvényszék majd minden hivatalos helyiségében, sőt a szolgák közt is arról folyt a diskurzus: hogy nem Koczkás Arthur ügyvéd halt ám meg, hanem a testvére József, a ki épen itt időzött ügyvéd bátyjánál.

Az előbbi részvétet egész vonalon boskogyorsasággal a megkönyebbülés érzete váltotta föl; mert hisz azzal, hogy Koczkás Józsefet, a ki valósággal meghalt, itt csak egy élőlény is ismerte volna, ugyan senki sem dicsekedhetett.

A keleti háború lezajlása után, mint annak szemlélője és titkaiba beavatottja, megörökíti azt „Der Krieg im Orient” című művében, 1855-ben, mely francziául is megjelent. Mindezekkel a magyar katonai irodalmat nem gazdagította, mert többnyire német nyelven készültek, de mint magyar író is számot tesz Életem és élményeim (Bpest 1881.) és Emlékeimből című dolgozataival, melyekben saját szereplését, kortársait s az eseményeket tárgyilagos higgadsággal s történetíróhoz méltó komolysággal ismerteti.

De Klapka nemzeti nagyságának igaz mértékéről, a költészetéről sem feledkezhetem meg. Alakja, tettei bevésődtek mélyen az őt ismerő nemzedék szívébe, rezgésbe hozták a szívurokat, szárnyra keltették a képzeletet s a szabadságharcz alatti tetteit, a nemzeti elnyomás korszakában az ő megjelenéséhez fűzött reményeket öltöztették a költészet köntösébe. Pedig a nép igen finnyás a költészet tárgyak megválogatása dolgában, úgy érte a finnyásságot, hogy a mi nem igaz tett, nem igaz érdem, arról énekelni tartózkodik. Klapkának igaz hőstettei, kétségbevonhatatlan hazaszeretete azonban a népképzelet sajátjai lettek s szebbnél szebb dalokban s hozzájuk készített nótákban nyertek megörökítést. Dícsősége főforrásának, Komáromnak átvétele s az ellenségre tett szerencsés sikerű kicsapásainak ismétlődése után evvel a nótával indultak a tót honvédek a harcra:

Már a főkommandás Klapka is indul,
Utána az egész armáda indul,
A Rákóczi mars mellett
A csatába sietnek
A magyar zászlók vígan lengenek.

De nem sokáig lenghettek azok vígan, a magyar nép sóhajaiból támadt szellők kapkodtak beléjük s végre a fájdalom viharja széttepte őket. A jelenben nem volt öröm, a jövőből derengett egy kis remény. S e reményben mindig ott volt Klapka neve, mert az maga is reményt jelentett. Azért bucsuztatták oly szívvel: az őt:

Elhagyott Dembinszki, Bem, Guyon, Klapka . . .
Rajtad, magyar, ez az isten nagy átka!

S azért hívták vissza anyyi szívből eredt vágyakozással:

Türr, Kossuth és Klapka,
Mért nem jöttök haza,
Hisz így vár a nemzet,
Számilál minden percet,
Hozzatok el Perczelt.

S midőn kérésüket sikerrel látják koszorúzottak, s hallják, hogy az emigráció tagjai az ország határaihoz közelednek, fékezhetetlen örömmel biztatják egymást

Nagyon természetes hát, hogy ez újabb hírre hideg közönnnyel, lakonicez mormolta minden ajk:

— No ha meghalt, hát nyugodjék békével!
— De annak, hogy nem Koczka Arthúr ügyvéd halt meg, talán senki sem örült jobban, mint a jó Németh Bence. Ki is gömbölyödött az arcza egyszerre; körülbelül úgy érezte magát, mint az az ember, a ki a lutrira tett, s előbb azzal ijesztették, hogy egy száma se jött ki és csak azután sült ki, hogy a numerosokat még ki se húzták s így az ijedség még korai volt. . . .

Ugy 11 óra felé járt az idő, midőn Aranyhegyi Csongor bíró heves beszédet hall a telekkönyvi hivatal helyiségében. Kinyitja az ajtót s elképedve látja: hogy Tükrössy Zdenkó telekkönyvvezető, meg a különben szelid Játszmay ügyvéd ugyancsak disputálnak egymással.

— Én senki szépségeért se szoktam hazudni. Ha mondod, hát igaz: hogy Koczka József halt meg.

— Nem igaz; feleli rá a másik: én jobban tudom, mint az úr, hogy Koczka Arthúrné halt meg!

Urambocsá! Már meg Koczka Arthúrné halt meg!

Bizony nem csoda: hogy erre a harmadik hírre, a hivatalában páratlanul pedáns és pontos, de ellentmondást tűrni alig tudó Tükrössy Zdenkó vére egészen fölfortyant.

— Ugyan mit beszél itt az úr ilyen zöldek, mikor én a legeslegjobban tudom: hogy Koczka József halt meg, a Koczka Arthúr ügyvéd valóságos testvére.

— Fogadjunk 50 britannikába; — teszi

Jön, jön, jön, jön Kossuth, jön,
Vele jön Perczel Dembinszky
Klapka, Guyon Bem meg Kmetty,

Sőt oly jól vannak mozgalmairól értesülve, hogy a velök jövő sereg számerejét is tudják:

Sereg is jön velök,
Hűsz-harmincz ezernyi:
Eljen Garibaldi.

A Klapka induló pedig, melynek szövegét Thaly Kálmán, dallamát Egressy Béni szerzette, még az égben székelő Árpádot is megszólaltatja a Klapka alatt vitézkedő honvédek dícsőítése czéljából:

Néze Árpád az égből,
Könyvesep hull le szeméből,
A földre lekiáltott,
Büszke vagyok reátok!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A Klapka névhez soknemű dícsőség emléke tapad, a közönségesség korlátai közül kinőtt alakja és jelleme sok oldalról vonja szemünket magára. S mi büszkén nézünk ez alakra, mely a harcra, a dícsőséget jelenti, mely valaha az ellenségre nézve az a zivataros felhő volt, mely az ő reményeiket tönkre verte. De minekünk áldástosító kéz volt, mely a hol lehetett, sebet tapasztott, a hol lehetett, a dícsőség templomához hordta a köveket. Most már ő is a dícsőség templomának lakója, honfiszive, mely 1892. május 21-én szünt meg dobogni, honi földben porladoz. Itt porladoz, hogy gazdagabbá tegye hazánk szentelt hantjait, hogy virág fakadjon hanvain, melyet a kegyelet avat még szentebbé. Nem élt hiába, mert mindnyájunk legféltettebb kincseért, a hazáért küzdött, nem halt meg hiába, mert neve és emléke élő talizmánként maradt az utókorra, hogy lelkesítsen, ha csüggedtünk, tette ragadjon, ha ernyedünk. Komárom számára most készül szobra, melynek Klapkát ábrázoló alakjáról azt mondják az illetékes ajkak: „Ennek a Klapkának sejtelmé sines arról, hogy szobor.” De a szobor idő leges alkotás mégis, előbb-utóbb végezni fog vele az idő. De amit Klapka is sejtett, sőt tudott, az az erőteljes bizonyosság, hogy emléke a magyar nép lelkében örökké élni fog!

A méltán kiérdemelt zajos tapsokat aratott felolvasás végeztével dr. Szeless József alelnök felkérte a jelen volt ünneplő közönséget, hogy az ünnepély programja második részének meghallgatása czéljából a Klapka úteza 48-ik számú ház elé vonulni sziveskedjék, a mi a 48-as kör disz-zászlója alatt meg is történt.

az ajánlatot a neki hevült Játszmay ügyvéd: hogy Koczka Arthúr ügyvédnek a felesége halt meg.

— No már pedig hijában akar itt ügyvéd úr fogadkozni, — börzenkedik a telekkönyvvezető, a vita hevében félrecsúszott újdonság divatú nyakkendőjén önkénytelenül egyet igazítva; — nekem bizonyítékaim vannak: hogy Koczka József halt meg.

— Hászén én meg most beszéltem Magó László bácsival; erősíti nyomatékos hangon Játszmay ügyvéd. Magó bácsi határozottan azt mondta: hogy Koczka Arthúr ügyvédnek a felesége halt meg. S ezt többen is hallották, kik tanúskodhatnak mellettem.

— Már hogy mondhatta volna ezt Magó bácsi? — pattant föl a dühbe hozott telekkönyvvezető: hiszen éppen Magó bácsitól hallotta előbb Sándorfalvi királyi közjegyző, hogy Koczka Arthúr ügyvéd halt meg, látta is, mikor a kopersójtát szállították és nem szólt egy kukkot se a feleségéről.

Játszmay ügyvéd nagyot nézett. De csak hamar kész lett a replikával.

— Ez ugyan furcsa hiteles beszéd! Előbb még a mellett bizonykodott az úr, hogy Koczka József halt meg. Most meg már Koczka Arthúr ügyvéd halála mellett kardoskodik?!

— Az mindegy! Az úrnak nincs joga kritizálni az én beszédemet.

— Ugyan úgy-e? No lám! . . .

S a versengő felek már majd hajba kaptak, az ajtóban álló bíró nagy gyönyörűségére, midőn ott terem ám — mint Deus ex Machina — a fölhívott királyi közjegyző s harsányan rájuk kiált:

Itt már a zord, hideg idő daczára is nagy közönség gyült össze s hazafias áhitattal hallgatta végig a szónokokat.

Első sorban a „Katonakör” titkára, dr. Kovács Pál lépett az emelvényre s nagy szónoki hévvel adta elő a 48-as időkét dícsőítő, fokozatosan dythirambikus magaslatra emelkedő ünnepi beszédét, a mely egész terjedelmében így hangzik:

Nemzeti létünk újjá-alkotója; az új Magyarország nemző erejének kiapadhatatlan forrása; hazáért, szabadságért küzdő névtelen félistenek káprázatos kora: dícső 48! Miként rajzoljalak?

Ugy vagyunk mi már veled, mint az örökkévalóság elérhetetlen eszméjével:

„Léted világít, mint az égő nap,
De szemünk bele nem tekinthet.”

Ellopunk hát egy darabkát a fényözönből s annak sugaraiban fűrésztjük meg szomjú lelkeinket.

Az emlékezet kegyeletes ösvényén megállunk ma is egy pillanatra, annak a hős férfinak héroszi alakjánál, a kinél vitézbbet, nemesebbet, hazáért lángolóbb szívet, ama dícső korból is keveset hagyott reánk a sírjába siető század.

Emlékezzünk hát hálás szívvel róla, a ki egy félvilág tisztelétét szerezte meg nemzetének; küzdve, munkálva a hon javáért bent és künt, harcban és békében, karddal és tollal egyaránt.

Es róla emlékezve, újítsuk fel lelkeinkben azokat a nagy időkét, a melyekben össze tudott forni, egygyé tudott lenni önzetlen honszerelmében minden magyar. Mert bár szépen éneklé a költő, hogy:

„ . . . nagy volt hajdan a magyar,
Nagy volt hatalma, birtoka,
Magyar tenger vizében hunyt el,
Ejszak, kelet s dél hulló csillaga . . . ”

De sohasem volt nagyobb, mint 1848-ban! Mi teszi oly nagygyá, mi teszi oly varázslatosá a nemzet fölfogásában ezt a kort?

Hiszen voltak azelőtt is dícső napjai a magyarnak; küzdött azelőtt is honért és szabadságért; ontott könnyet és vért ősi jogaiért a nemzet!

A Bocskayak, Bethlenek, Rákóczyak harcrai fényes betűkkel vannak felírva történelmünk lapjaira. Mi az oka mégis, hogy 48 emlékére dobban fel leghevesebben szívünk; 48-hoz fűzi népünket a legkegyelesebb hazafiúi érzés; a 48-adiki hősök alakjában testesül meg előtte a legmagasztosabb honfi erény?

— Mit disputálnak itt az urak?

— Hát ki halt meg? — e kérdéssel rohantak a királyi közjegyzőre egyszerre mind a ketten.

— Hohó! lassan! lassan! föl ne faljanak az urak? Majd mindjárt megmondom.

— Halljuk! halljuk!!

S mint éhes farkasok a prédát, oly mohón lesték a feleletet.

A köztisztelőben álló közjegyző komolyan rájuk tekint, és kimért ünnepélyes méltósággal, melybe azonban egy kis humor is vegyült, így szól, a kíváncsiság lázától lihegő ellenfelekhez:

— Én Sándorfalvy Nándor királyi közjegyző ezennel hitelesen bizonyítom s ha kell, okiratot is állítok ki róla: hogy se nem Koczka Arthúr, se nem Koczka József, hanem Koczka Arthúr ügyvéd úrnak a felesége hunyt el az úrban!

— Ah! ah!! — tört ki a meglepetés hangja mindkét ajakról. S aztán úgy elhallgattak, mintha minden szó a szájukba szorult volna.

— No hát, értik most már az urak! — dörgé rájuk a közjegyző. Én saját szememmel láttam, saját két pápaszemes szememmel olvastam a gyászjelentést. Így én a leghitelesebben tudom, hogy kihalt meg?

S ezzel eldőlt a sorsa annak a rövid ideig lázas izgalmat okozott kérdésnek: hogy kinek a személyére vonatkozik hát valóságosképen a fenforgó haláleset?!

Koczka Arthúrnét, ezt a tisztos matrónát el is temették.

Áldás poraira!

—ss—e.

Az az oka t. közönség, hogy a Bethlenek, Boeszkayak, Rákóczyak táborában még nincs ott osztatlan lelkesedéssel az egész nemzet; az ő hívő szózataira még nem száll harezba Kárpátoktól Adriáig az egész magyar világ.

48-ban mozdul meg először a haza védelmére a honfiak összessége. Ekkor sereglenek vallás- és osztálykülönbség nélkül először egy zászló alá a felszabadult jobbágy s a polgárrá lett nemes. Ekkor hatja át a nemzet minden fiát egy eszme, egy gondolat: „Mindent a hazáért!” Ekkor olvad össze népünk egy érzelemben: a szabadság, egyenlőség, testvériség szent érzetében. Ezért kelt oly páratlan lelkesedést az országban Petőfi dala:

„Talpra magyar, hí a haza,
Itt az idő, most vagy soha!” . . .

Ezért borulhat le Kossuth a nemzet nagysága előtt, melynek országgyűlése mint egy ember áll fel és szavazza meg egy szívvel lélekkel a 200,000 honvédet.

És a mikor megharsan szerte a hazában a hős tábornok gyujtó riadója:

„Fel, fel vitézek a csatára,
A szent szabadság oltalmára!” . . .

hát megy a vészbe, megy a harezba a fiú és édes apja! És küzdenek végig — győzelemről győzelemre kelve — Isaszegtől Váczig, Budától Komáromig; és vívják oroszláknént nem a fejedelmek harezát, hanem a népszabadság vérkeresztjét!

És mégis elbukánk. S nem a költő álma: „egy jobb kor” vált valóra, hanem

„. . . a nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll!” . . .

Ám ha nem is maradt fenn e dicső küzdelemből más „egy szentelt fájdalom”-nál: Phönixként kelt ki mégis a nagy nemzeti gyász termékenyítő hamvaiból egy új Magyarország! Mert e szentelt fájdalomnak: vértanúk halálának, névtelen hősök kiontott vérének, özvegyek és árvák könnyeinek, börtönbe zárt honfi sóhajoknak árán kellett és lehetett csak megváltanunk az új Magyarországot.

A 48-iki törvénykönyv könyvnyel és vérrel áztatott betűin épülhet fel csak újabb ezredéves hazánk.

És az a hős tábornok, a kinek most emlékünnepe üljük s a kinek nevét nem csak szíveink belsejében, de külső látható alakban is meg fogja örökíteni ezentúl, búban és örömben 12 éven át hű osztályosai, a budapesti „Klapka-asztaltársaság” tagjai által emelt ezen emléktábla, — a melyről hulljon le most a lepel, — ez a férfiú is egy egész életet áldozott azért, hogy megvalósuljon a nemzet álma, melyet 48-ban oly dicsőn álmodott: megvalósuljon a nagy, szabad, boldog Magyarország!

Legyen áldott emlékezete s viruljon újabb ezer évig imádott hazánk. Hisz' talán

„Megbűnhötte már e nép
A mulat s jövendőt.”

A lelkesen megéljenzett beszéd közben lehullott a helybeli Muth-testvérek által készített, igen csinos kivitelű emléktábláról a lepel és a felharsanó éljenzés elhangzásával városunk érdemes polgármestere, Lestár Péter emelt szót, hogy a „Katona-kör” és a „Klapka-asztaltársaság” nevében a város közönségének átadott emléktáblát átvegye. Beszéde a közvetlenség melegével s a cikornyatlan hazafiúi érzés emelkedettségével hatott és lopózott be a jelenlevők szívébe. Az a jóltevő édes zsi bongás fogta el a lelkeket, melyet az őszinte igaz magyar szó kelthet csak őszinte igaz magyar szívben.

Ily kedvező hangulat közepette lépett az emelvényre Geday Sándor, a kör rendes tagja, hogy elszavalja Szabó Endrének, egyenesen erre az alkalomra irt hazafiás költeményét:

A kecskeméti Klapka-útozai 48-ik számú ház előtt.

Emelje meg a kalapját minden igaz magyar ember,
Ugy álljon meg e ház előtt, tartozó, hű kegyelettel,

S ha idegen jár-kele erre, ki e táblát tán nem érti.

Büszkeséggel magyarázza meg neki a kecskeméti: Drága e hely, e ház, fala és tetője, mert alatta Élt egyszer a magyar éposz egyik vitéz hőse: Klapka.

Minden kis hely, minden göröngy, minden porszem drága nekünk, Melyben egy egy néma jelt lát vissza néző nemzedékünk.

Az a göröngy, az a porszem mielőttünk mind megmozdul,

Mind megszólal és mi értjük: mit beszél a letűnt korral,

Értjük, látjuk csattogását, eltörését hősi kardnak . . .

Mese volna mindez másnak, de valóság a magyarnak.

Hajh, a hősök ideje már ide s tova múló-félen, Nem buzdító eszme viszi a katonát, miként régen.

Gép a puska, gép a kard és azonképen gép az ember,

Szabadságnak eszméje hely'tt hajtnak hideg fegyvellemmel.

A mi kard is: nem a miénk, másét nyomják a kezünkbe,

S a második ezer évbe szégyen-szemre úgy megyünk be.

— Hogy ne volna szívünk büszke, lelkünk csupa hálaérzet,

Ha szemünk ezelőtti hőseinkre vissza néznek?! Nem gyarló kő, nem múló érc kéne arra, hogy bevessük

Heroszaink emlékére az ő dicső nagy tevések. Hisz' hol a lap, a kő vagy érc, melyen elég helyt találjon

Csak egynehány rövid szó is, minő: Klapka és Komárom!

Emelje meg a kalapját minden igaz magyar ember,

Ugy álljon meg e ház előtt, tartozó, hű kegyelettel,

S' ha idegen jár-kele erre, ki e táblát tán nem érti.

Büszkeséggel magyarázza meg neki a kecskeméti: Drága e hely, e ház, fala és tetője mert alatta Élt egyszer a magyar éposz egyik vitéz hőse: Klapka.

A szép költemény, mely egyébként, is alkalmas arra, hogy a kedélyeket felvillanyozza, elképzelhető mély hatást keltett, úgy hogy a felzúgó tapsokra Geday Sándornak ráadásul még el kellett szavalni Tóth Kálmán épen ide illő „Előre” czimű költeményét. Méltó befejezésül pedig derék és fáradhatlan Dalárdánk énekelte el Balogh Zoltánnak Mosonyi Mihály által megzenésített hatalmas „Ébresztő”-jét.

A milliós kölcsön.

A számoktól a legtöbb ember ösztönszerűleg irtózik. Hogy ez miért van így, azt igazán nem tudjuk, de hogy így van, azt lép-ten-nyomon tapasztaljuk. Olyan formán lehet ez, mint a hogy a legtöbb ember toronyba, vagy valamely szédítő magaslatra fel menni nem szeret s a világ minden kincséért sem nézne le egy magas meredek sziklaról. Jól is teszi: mert onnan leszédülne, de azt is jól teszi, hogy legalább fel néz rá.

A számoktól pedig, a melyek megfordított magaslatok, mert nem akkor széditenek ha már fenn vagyunk rajtok, hanem akkor ha fel tekintünk rájuk, nemcsak szédülni lehet, nemcsak tanulni lehet tőlük, hanem lehet még mulatni is rajtok. Nincs az a három próbás salon gavallér, a jourok vénhedő amozója, a ki oly sok és élvezetes tréfát tudjon elénk adni, mint a rideg, a komoly, a megdönthetetlen számok. És ezek a tréfák épen azért jó tréfák mert mindig komolyak s az előadó — a számok — mindig a legkomolyabb képpel tárja elő.

Egyik barátunk a farsang összes bohóságait a saját szürkülő szakállá szerint bírálta meg s a lábzan lüktető fiatal szívek apró mulatsága, a lányos anyák gondot ker-

gető vidámsága neki mind kicsi volt. Igazi derűt akart be vinni a vidámság honába s előhozakodott a számokkal.

Oh azok a számok! Oh azok a kedves jó számok!

Igaz, hogy kivált úgy farsang táján, azok a számok a legkedvesebbek, a melyek pl. a kautio képességet félreérthetetlenül fejezik ki, de ha jól tudunk velök bánni, lehet ő velök e nélkül is gyönyörködve mulatni. A ki meg tudja őket szelidíteni, látja, hogy mily kedves kezes állatok azok; olyanok, mint a tanult paripa, a melyik a gazdáját, mint szelid bárány veszi magára, mig másokat ledob.

A farsang ismert számtani tréfája az volt, hogy említett barátunk kiszámította, hogy ha ő az ezredéves magyarország ünneplésére tíz frtot letesz alapítványul, oly feltétellel, hogy az a második ezredév eléréstéig kamatoztassék s ezt a felszaporodandó tőkét a magyar államnak adja, abból 4% kamatozás mellett, ezerév múlva 1 trillio 585,098 billió, 904,139 millió, 509,086 frt 22 kr. lesz!

Ez azután egy olyan szám, a mire ha felnéz az ember, még farsangi zene s Törley pezsgő nélkül is szédül tőle. Annyi pénz ez, hogyha ezt Európa 357 millió lakosa között egyformán felosztanánk, úgy mindenkinek, de még a szegényház lakosainak és a csecsemőknek is jutna 4,400 millió forint, meg még egypár fejelés csizma és egy Koczó-féle patentirozott acél mérő-szalag! Hogy egyik-egyik ember a pénzét haza szállíthassa ahhoz 4400 vasuti waggon kellene! Annyi pénz ez, hogy ha ezt ezüst koronásokban az egész Európa területén szét teritenék, annak egész területét 14 centiméter vastagon borítaná úgy, hogy se fű, se fa itt nem nőhetne! Ennyi lenne az a pénz, a mennyire az a 10 frt nőne, a farsangi tervező szerint.

Hát nem jó tréfa ez?

Úgy ám ha tréfa volna?

De ez a lehető legkomolyabb.

Azok a becsületes jó számok tréfálnak, megnevetetik petyhüdt idegeinket, de azt nem engedik, hogy mi tréfáljunk velök. Nem is csodáljuk, hogy némelyeknél e tréfa komoly aggodalmat szült, hogy ha már majd ennyi rengeteg pénz lesz Kecskeméten, mi lesz akkor a takarékokból ezerév múlva?

Ha egyébből nem, már ebből magából levonhatjuk a tanuságot, hogy a számoknak még a tréfáját is komolyan kell venni, a komolyat meg épenséggel nagyon komolyan.

Ime a város most egy újabb milliós kölcsönt akar felvenni s kínálnak neki két félét. Ötven évre 4⁷/₁₀% törlesztésre 98¹/₈ és 63 évre 4% törlesztésre 91 árfolyam mellett. Az elsőnél a kamat 4% a másodiknál 3¹/₂%. E felett kell most a tanácsnak és végérvényesen a közgyűlésnek határozni, még pedig sürögösen, mert a földhitelintézet sem szeret ám várni.

Alapjában véve igen egyszerű ez a dolog, mivel azt a második gymnazista fiam is, a ki közbevetőleg legyen mondva az ismert miniszteri rendelet folytán karácsonkor a számtanból is 4-est hozott haza, igen bölcsen kiszámítja, hogy 3¹/₂% kevesebb levén, mint 4% ergő a 3¹/₂%-os pénz olcsóbb. Ugy ám de a 4% osnál 98 frt 12¹/₂ krt adnak száz helyett, míg a 3¹/₂%-osnál csak 91 frt! Aztán az egyik 50 éves törlesztésre van, a másik meg 63 évesre. Ez már aztán olyan cifra, hogy ember legyen, aki ebből kiigazodik.

Jó szerencse, hogy ilyen vitális dolgok a városnál a kellő retortán mennek keresztül, először a szak ember mond véleményt, a mit aztán a pénzügyi bizottság, azután a tanács, a tanács után a közgyűlés és végre a miniszterium bírál felül, hogy jóvá, vagy módosít tetszése szerint. Nem is azért irunk, mintha az ő határozatukat már előre is jónak ne tartanánk, vagy hogy azon balga hitben volnánk, hogy szavunk oda mindenhova elér, de irtunk azért, mert végre egy ilyen fontos dolog e város minden polgárát érdeklí s jó ha tudja. Ne vegyék rossz néven azon olvasóink, kik ezeket a dolgokat tudják, ismerik, ha most másoknak irunk, azoknak, a kik nem tudják, nem ismerik.

Igy áll ugyanis a dolog, hogy 4% kamat 98¹/₈ frt leszámolási árfolyam mellett 4⁸/₁₀₀ percentnek, 3¹/₂% kamat 91 frt leszámolási árfolyam mellett 3⁸⁵/₁₀₀ percentnek felel meg, a mi már — így magára nézve — könnyen

előtlené a kölcsön sorsát, levén az egyik $\frac{23}{100}$ vagyis majdnem egynegyed perczenttel olcsóbb, mint a másik, ami egy milliónál már nagyon is számba veendő dolog. (Évi 2300 ft.)

Igen ám, csak hogy a kamaton kívül az egyiknél 18750 frt, a másiknál 97,200 frt olyan tőkét is vissza kell fizetni, a mit a város meg sem kap és az egyiket 50 év alatt a másikat 63 év alatt.

Még sem olyan egyszerű lesz tehát ez a dolog, mint első tekintetre látszik és itt már igazán kedvező alkalom volna a számokat a maguk komolyságában elő vezetni, de úgy hisszük, hogy egyrészt az ügynek hasznosabb szolgálatot teszünk, másrészt olvasóink türelmét is jobban kiméljük, ha egyszerűen a kettő közötti különbözetet állítjuk elő s ez által bizonyítjuk, hogy csakugyan a 63 éves, csakugyan a $3\frac{1}{2}\%$ -os az olcsóbb, az előnyösebb.

Ha $4\frac{7}{10}\%$ törlesztés (4% kamat és $98\frac{1}{10}$ frt) árfolyam mellett vesz fel, a város egy milliót, kap tényleg 981,250 frtot s fizet tőle félévenként, 50 évig 23,500 frtot.

Ha ugyan ily összeget 4% törlesztés ($3\frac{1}{2}\%$ kamat) és 91 frt árfolyam mellett akar kapni, fel kell vennie egy millió 80 ezer frtot s fizet ettől félévenként 63 évig 21,600 frtot. Ebből azonban, amához viszonyítva, marad 550 frt tőke.

Ez utóbbi esetben tehát fél évenként kevesebbet fizet 1900 frttal, de 13 évvel tovább kell az egész 21,600 frtot fizetni.

Az igen egyszerű kérdés tehát az, hogy melyik előnyösebb, 50 évig nem fizetni félévi 1900 frtot, vagyis összesen 190,000 frtot, vagy 13 évig nem fizetni félévi 21,600 frtot, vagyis összesen 561,600 frtot!

Rettenetesen világos lenne ez, hogy inkább fizetni kellene 50 éven keresztül félévi 1900 frtot, összesen tehát potom 190,000 forintot, csak hogy 13 évre az 561,600 frt fizetése alól szabaduljunk, mert ezen látszólag 311,600 frt haszon van!!

Ugy ám, ha így lenne; de ez csak a számok tréfája, a mit az avatatlanokkal űz. Ott van ugyan is a bibi, hogy a pénznek kamata is van, azt pedig már boldogult F. P. is megmondta, hogy az adósság sem volna baj, csak kamata ne lenne.

Azt kell tehát keresnünk, hogy a félévenként megtakarított 1900 frt az ötvenedik évre ér-e annyit, mint a mennyi a felveendő 1,080,000 frtból akkor letörlesztetlen tőke marad?

1. Felelet: A $3\frac{1}{2}\%$ -os záloglevélre felvett 1,080,000 frt kölcsönből az 50-ik év után fennmarad letörlesztetlen tőke: 446,197 frt 83 kr.

2. Ha az ötven évig félévenként megtakarított 1900 frtot és a tőke kikerekítés miatt megmaradt 550 frtot 4% -al kamatoztatjuk, úgy ez az 50-ik év végére felnő 609,090 frt 75 kr-ra.

3. Ha ugyanezen összeget ugyanazon időig 5% -al kamatoztatjuk, úgy felnő: 848,886 frt 03 kr-ra.

4. Ha tehát ezen pénzből az 50 év végén fenn levő tőkét egyszerre kifizetik, megmarad még az első esetben 162,892 frt 92 kr., a második esetben 402,688 frt 20 kr., mint haszon a $3\frac{1}{2}\%$ kölcsönön.

Jó emberek a számok, csak meg kell velök ismerkedni.

De — van még a városnak egy milliós kölcsöne a régebbi időkben s természetes, hogy ha azt is $3\frac{1}{2}\%$ -osra convertálja, annál is ugyan azon előny áll elő, mint a mi ennél mutatkozik, misem természetesebb tehát, mint hogy azt is convertálni kell, mielőtt a földhitelintézet 30,000,000 $3\frac{1}{2}\%$ es kölcsönét élelmes emberek szétszedik.

Más kérdés a 800,000 frtos kölcsön, a melyet a város ez előtt három évvel 41 évre 5% törlesztésre vett fel, a melyet azonban hasonló módon convertálni, az alábbiak szerint szintén feltétlenül előnyös.

Ebből fenn van még 775,776 frt s hátra van még 38 év s fizetni kell tőle félévenként 20,000 frtot.

Hogy a 91-es évfolyamú kölcsönből ezt befizethessük fel kell venni 852,500 frtot, a melytől fizetni kell félévenként 16,050 frtot.

Megmarad tehát félévenként 3,950 frt, a mely 38 év alatt 4% kamatoztatás mellett 705,911 frt 45 kr-ra, 5% kamatoztatás mellett 895,828 frt 45 kr-ra nő fel, a convertált kölcsönből pedig 38 év múlva 559,086 frt 35 kr.

letörlesztetlen tőke marad, a mit ha akkor egészben és egyszerre vissza fizetnek, az első esetben (4%) 146,825 frt 10 kr, a második esetben (5%) 336,720 frt 10 kr. tiszta haszon marad.

És még ezeken kívül lehet egy ki nem számítható haszon is, az t. i., hogy ilyen egészben való visszafizetést záloglevelekben is lehet teljesíteni, a mit esetleg parin alul is lehet kapni.

Minthogy pedig a város tőkepenzeinek kamatlába még ma is 7% , illetve 6% , ez a számítás egyéb viszonyokat is figyelembe véve, nem vérmes. Világos tehát, hogy a 63 éves kölcsön 4% törlesztésre olcsóbb, mint az 50 éves $4\frac{7}{10}\%$ törlesztésre és olcsóbb mint a város bármelyik kölcsöne.

Politikai szemle.

A feltámadás ünnepe, a husvét, a hivatalos politikában néhány napi szünetelést okozott; a képviselőház sem tartott üléseket ünnep utáni szerdáig. Hanem a függetlenségi és 48-as párt nem nyughatik. Hiába, az őszszel minden valószínűség szerint új választások lesznek: jelszavakra van tehát szükség, melyekkel a párt régi híveit összetarthassa és újakat is szerezhessen.

Ugron Gábor kitalálta ezt a jelszót és husvétra meg is ajándékozta vele a magyar népet. Nem kisebb dolog ez, mint az általános választói jog. Ennek az általános választói jognak és az önálló vámtérületnek ügyében hívott össze a függetlenségi és 48-as kör Budapesten a kör helyiségében husvétvasárnapjára gyűlést. Az ugynevezett demokrata-pártból és a szocialisták közül is sokan megjelentek. A vita heves és izgatott volt; végre is elhatározták, hogy külön népgyűlés lesz az önálló vámtérület ügyében és ugyancsak külön másik népgyűlés az általános választói jog tárgyában. Lesz tehát kétszer is alkalom, becsületes magyar népem, a sötétben való ugrásra!

És most méltán kérdezhetjük, miért vetette föl az általános választói jog kérdését Ugron Gábor épen most? Talán nem eléggé szabadelvű a kormány és pártja és így akarja Ugron a szabadelvű haladást siettetni? Ez nem lehet az ok, mert hiszen Ugron Gábor, mint azt az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalásakor világosan kimutatta, a kormánynak mostani szabadelvűségét is sokalja. Azután meg az említett gyűlésen, mikor a demokraták szónoka dr. Vázsonyi Vilmos, tiltakozott olyan mozgalom ellen, mely csak tüntetés a képviselőház ellen, de kiméli a főrendiházat, holott épen legutóbb is a főrendiház helyezkedett szembe a nemzet akarásával (az egyházpolitikai tárgyalások alkalmával), akkor Ugron Gábor kijelentette, hogy ne komplikáljuk a kérdéseket, a főrendiház reformja benne van a függetlenségi párt programjában, majd akkor kell napirendre tűzni a főrendiház reformját, ha valami nagy vétket követ el a nemzet ellen.

Lám, lám! Csak hogy a polgári házaság is benne volt a függetlenségi és 48-as párt programjában, és Ugron Gábor sok más pártívével mégis ellene szavazott. Valjon nem így lesz-e megint? Bizony bizony az általános választói jog a mai főrendiház meghagyása mellett a szabadelvű irányzat bukását és a klerikálisok hatalmát idézné elő. Vagy ez tehát a legújabb husvét-i ajándék ezéjja, vagy ha ez nem, legalább újabb bajok és nehézségek indítása a kormánynak: de a népakarat igazi érvényre emelése, a népszabadság fejlesztése semmi esetre sem. Es szabad-e, lehet e jó magyarnak, a ki e haza földjén Magyarországot és erős magyar államot akar látni, most még az általános választói jogot kívánja?

Babó Emilt, a szegedi II. választókerület országgyűlési képviselőjét, a bpesti országos kaszinóban hamis kártyázáson érték. Ez magában véve nem politika s nem is tartozik ide; de az már ide tartozik, hogy ugyanaz a Babó Emil, néhány napra az eset után, heves támadást intézett a képviselőházban a kormány és a főispánok ellen, korrupcióval vádolván őket. Csak szép is az a politikai erkölestán! Minthogy azonban a dolog nyilvánosságra került, Babó lemondott a képviselő-

selőségről és így Szegeden nemsokára választás lesz.

Április 8-án a képviselőház újra megkezdte tárgyalásait. Három ellenzéki képviselő is szólt a földmívelési tárca általános vitájában, s szerencsésen ki is húzták a 4 órai ülést. Idő van elég, minek vele gazdálkodni.

Az angolok dongolai expedíciója sok bajt csinál a francia kormánynak. A képviselőház április 2-án bizalmat szavazott, ugyanez ügyben Bourgeois miniszterelnöknek, a ki az orosz barátságra hivatkozott (Franciaországban evvel mindent ki lehet vinni): de már másnap a szenatus leszavazta a kormányt ugyanez ügyben, a nép pedig az autenili akadályversenyen husvét napján így kiabált a miniszterekre: „Le a kormánnyal, éljen a szenatus”.

Az olaszok Afrikában újabb vereséget szenvedtek, még pedig most a dervisektől. Az olasz kormány Szicilia szigetére, a hol a mult évben a nép a türhetlen zsarolások miatt fellázadt, királyi biztost küldött.

Spectator.

Levéltárunk berendezése.

A községi élet nevezetesebb eseményeinek megörökítése és megőrzése a levéltárak hivatásához tartozik.

Leghívebb tükre a levéltár a multnak, mely híven tükrözi vissza a mult idők eseményeit, a jó és rossz napokat, melyek között őseink éltek és haltak.

Csak hogy a magyarországi régi községi életéről, különösen Kecskemétről három évszázad előtti korszakból vajmi keveset tudunk, mert igen keveset hagytak reánk írásban őseink, vagy a mit meghagytak is, a török, tatár, dulások részben elpusztították, úgy hogy három évszázadnál régebbi időről alig vannak irataink s a mit községi életünkről tudunk, azt is idegen levéltárak okleveleiből kell kiböngészniünk.

De ezzel szemben a XVI. századtól sok történelmi adatot és becses oklevelet foglal magában levéltárunk, melyeknek nagyobb része „Kecskemét város története” című munkában látott napvilágot s melyeket gondos őseink századok zivatarjai között is meg tudtak őrizni.

Kecskemét város levéltárának kezelésére vonatkozólag következő adataink vannak:

A levéltár, mely korántsem volt ám oly terjedelmű még csak e század elején is, — mindig és rendszeren a jegyzői hivatal kezelte.

Azonban 1828. évi december 30-án meg-ejtett tisztújítás alkalmával helyettes levéltárnoknak Ferenczy Mórítz neveztetett ki, úgy hogy csak a felügyeleti jog és felelősség terhelte a jegyzői hivatalt.

Ekkor az egész levéltár, — mely tiz kút-főre osztatott, — rendesebb alakot öltött, az iratok legnagyobb részének besorozása Ferenczy Mórítz szorgalmának és munkásságának eredménye s oly tökéletes volt, hogy az iratok nagyrésze még ma is ugyanazon sorrendben őriztetik.

1831. május 13-án levéltári felügyelettel Gassich János,

1833. november 13-án pedig Danics László az időben volt tanácsnokok bizattak meg, de a berendezést mindig Ferenczy Mórítz teljesítette.

Ferenczy Mórítz 1843-ban elhalálozván, ideiglenes levéltárnokká Hornyik János,

1848-ban rendes levéltárnokká Kalmár János,

1855-ben pedig ismét Hornyik János neveztetett ki, kik a Ferenczy Mórítz által megkezdett besorozási rendet fenntartották és folytatták.

Az iratok kút-főkre osztva következő sorozatban állították össze:

I. Levelezések	1630—1833.
II. Osztályos bírálati iratok	1649—1855.
III. Közigazgatási ügyek	1719—1855.
IV. Gyámiratok	1749—1855.
V. Katonai ügyek	1739—1835.
VI. Segedelmek (subsidiüm)	1633—1820.
VII. Gazdasági iratok	1718—1855.
VIII. Rendszabályok (Normálék)	1714—1827.
IX. Vegyesek	1662—1855.
X. Polgári perek	1750—1855.

1856-tól kezdve 1892. évig a közigazgatási iratok iktató-könyvi sorszám szerint vannak elhelyezve.

A folyton szaporodó iratok és számadási könyvek — ha a könyvtár továbbra is ott marad — alig engednek kilátást arra, hogy 10 éven túl ott az iratok elhelyezhetők legyenek.

Az ó városházának azon része, mely az új városház felépítéséig levéltári ideiglenes helyiségül fenhagyatott, vagyis délkeleti része épült 1806-ban, s utána 2 évre 1808-ban készülték azon állványok, melyek az ottani úgynevezett nagy levéltárban voltak felállítva. Ebből az következik, hogy az iratoknak korábbi időben a jegyzői hivatal és a levéltárnak a tanácssterembe nyíló egyik szobája szolgált elférelési helyül s így az összes levéltári iratok szabályszerű rendezéséhez csak akkor lehetett hozzáfogni, midőn azok számára külön helyiségben állványok és szekrények szereztek.

Vannak a levéltárunkban az itt említett iratokon kívül más nemű nevezetes iratok is, u. m. Végredelevek 1655-től kezdve, Oklevéltár, Szabadalom levelek, Földesúri jussok megváltására vonatkozó iratok, Puszták u. m. Monostor, Bugacz, Ágasegyháza, Gyalu, Páhi, Pusztaszer, Szentkirály, Borbás, Alpár szerzési okmányai s továbbá a Káptalanok előtt történt bevallás iratai.

Feltaláljuk továbbá levéltárunkban Dány, Szentmiklós, Hernád, Jankovác, Matkó, Páka, Ürbő, Bugyi Péderi és más régebben birt pusztákra, jelesül: Tatár-Szentgyörgy, Gyolaj, Új-falu, Szent Tamás, valamint: a gr. Koháry, Károlyi, Mateschitzky, Frater, Csáky, Vay, Sárközy stb. családokat illető jussrészekre, a város Pesti háza és saját belügyeire, a Kunsági pusztákra, Görögök letelepedése és azoknak a várossal kötött egyezményekre, Kecskemét város Nemes lakosainak a községhez és uradalmi hatóságához való viszonyaik és százados vizsgálódásaikra, nemkülönben az Izraeliták megtelepedése előtt és után felmerült minden viszonyaikra vonatkozó iratokat.

Nagy számmal vannak eredeti török levelek a XVI. és XVII. századokból, bérleti szerződések, kötelezvények, polgári, fenyítő és hagyatéki iratok.

Itt vannak a tanács j.-könyvek 1591—1872. Birósékiek . . . . . 1759—1869. Felvallási jegyzőkönyvek . . . . . 1759—1850. Közgyűlések . . . . . 1848—óta Lajstromok és adószámadások . . . . . 1660—óta Főpénztári és törl. számadások 1773—1872. év végeig a kettős könyvvitelnek) — — — 1873-ban történt behozataláig) — — — Borbirói számadások . . . . . 1725—1829.

1861-ben Balla János választatván levéltárnokká, a levéltár kezelését és további rendezését átvette.

Ezen időszakra esik az a változás, hogy az 50-es években uralkodott abszolút rendszer alatt felállított első osztályú Társasbiróság, Törvényszék és delegált Járásbiróságok feloszlattatván, irataik a város levéltárába kerültek, melyek közül a két elsőbb nevezett bíróságoktól átvett iratok azonnal besoroztattak, az utóbbi mai napig is azon rendben van, a mint azok egykor kezeltettek.

Ugyanez alkalommal átvették a felvallási jegyzőkönyvek és az eredeti adásvételi szerződések is 1851—1856.

Ezen iratok átvételével a szűk levéltári helyiség annyira megtelt, hogy a még le nem rombolt két börtönt is igénybe kellett venni, hol ezeken kívül mennyiségű számadásokat s egyéb okmányos könyveket egymásra kellett halmozni.

Az új székház felépítése elhatározatván, megemlítésre méltó, hogy a régi városháza lebontásához 1892. év december 5-én nagy hóviharban fogtak, az új székház alapzatába pedig a legelső téglát 1893. év május hó 3-án tétették le.

A levéltárnokra nézve a nehéz napok csak most kezdődtek.

Sok volt a még besorozatlan irat, mert azokat a hely szűke miatt besorozva elhelyezni nem lehetett.

Ennek eszközlése volt a levéltárnok első kötelessége. De nagy nehézség volt a számadási és egyéb soknemű könyvekkel is, melyek több mint kétszázadot meghaladó időről minden rend nélkül különféle helyeken összehalmozattak . . .

Ezeket kellett először is évszámszerint rendezni és összevenni

Sokan mondják, hogy szükségtelen a régi

számadási könyveket megtartani, mert azok csak helyet foglalnak.

Én ellenkező véleményben vagyok.

A számadások közül leginkább figyelmet érdemelnek, a főpénztári, de különösen az adószámadások, melyek sok esetben nehéz kérdések megoldásához felvilágosítást adnak, például:

Kecskemét városa 1799. év nov. 19-én nyilvános árverésen a régi pesti háznak szegleten levő részét megvette 11,421 frtért a zöldfa-útczára dülő kisebb házat pedig 4030 frtért. De miután I. Lipót király 1703. okt. 23-án Buda és Pest városok részére új kiáltás levelet bocsátott ki, melynek szövegében a többek között ez áll: „azt kijelentvén hogy senki az igaz rom. kath. vallásúakon kívül városi polgárok közé semmi szín alatt be ne vétessék.”

Minthogy ezen szabadalom levél biztosította Pest városát arról, hogy ott senki más vallású, mint csak rom. kath. ember szerezhessen házat, Kecskemét pedig a nem katolikusok igen nagy számmal voltak, annál fogva Pest városa a házvételi jogot megtagadta.

Hogy pedig a városi közönség ezen jogától meg ne fosztassék, Fekete Sándor az időbeli rom. kath. tanácsnok kölesönözte oda a nevét és így annak a neve alatt a vételt minden további észrevétel nélkül jóváhagyta Pest városa is.

Megjegyzendő, mikép a nagyobb ház a város nevére volt átirva, itt csak a kisebbik ház forgott kérdésben, mely 71 évig volt Fekete Sándor nevére, vagyis a város pesti házainak 3 emeletes bérházzá lett felépítéséig.

Hogy a pesti kisebb ház nem Fekete Sándor tulajdona volt, igazolni kellett, részint azon okirattal, mely nevezett és a város között kötött, biztosítván a várost arról, hogy miután ő csak nevét kölesönözte oda, a tulajdonjog a városé, melyhez utódai semmi jogot nem formálhatnak, részint a főpénztári számadási könyvekkel, melyekből kiderült, hogy attól az adót mindig a város fizette.

Katona József és Hornyik János szülőházát csak az adószámadási könyvekből lehetett határozottan megtudni, melyekre nézve a pereát ha kimondatnék, vagy megsemmisítenék, több ily nemű kérdések megoldatlan maradnának.

A számadások, különösen az adószámadási könyvek egyebekre is valók, például:

A múlt, de még e század elején is midőn még statistikával nem igen foglalkoztak, sem a népmozgalmi kimutatások készítése nem volt divatban, nyilvántartásai voltak a ház, földbirtokosok és jószágtulajdonosoknak, mérlege volt a vagyonosodásnak, mert úgy az adórendszer, valamint az adónemek és azok összegezeit is feltüntetik.

Megérdemlik az ilyen adatok, hogy a levéltárban híven megőriztessenek, nem tudja az ember, mikor lesz azokra szükség.

A kétezeret megközelítő nagyrészt külön nemű számadási könyvek, valamint egyéb iratok szakadatlanul lajstromoztatván, a kész rendezett levéltárral meg volt könnyítve az átköltözködés.

Kétévi munka kellett ahhoz, hogy a czél elérve legyen s hogy az új városháza rendezett levéltárt nyerjen.

E nagy munkát egyedül magam, minden segítség nélkül hajtottam végre, hajlott korom gyengeségeit erősítette azon öntudat, hogy azzal szeretett városomnak századokra kiható hasznos szolgálatot teszek.

Az átköltözés 1895. évi május 6—10 ig négy és félnap alatt történt a legnagyobb rendben, még pedig úgy, hogy midőn a régi levéltár kiürült, az új székház rendezett levéltárt nyert; nehéz munka volt, de végrehajtatott s az iratok és számadási könyvek nagyrésze századok múlva is ott lesz, hol azok jelenleg elhelyezést nyertek.

Az áthelyezés nehéz munkájának keresztül vitelében főtenyezők voltak: ifj. Bagi László főjegyző, Mészáros József tanácsnok, Gyenes Bertalan alkapitány, ki a berendezést lelkiismeretes pontossággal teljesítette; Dékány László I. aljegyző, ki a számadási és egyéb könyveknek az általam készített series alapján való elhelyezése felett örködött; végre az irodából Lakos Samu városi írnok segédkezett.

A levéltárnokra még sok teendő vár: Ilyenek p. o.

Az újon rendezett egész levéltár felülvizsgálata;

A még besorozatlan régi okiratok seri esének elkészítése, mely épen munka alatt van.

Az anyakönyvek másod példányainak, melyek 1826-tól kezdve a levéltárban őriztetnek, lapozása és mutatókkal ellátása.

A könyvtár és muzeumbeli tárgyak, szintén rendezésre várnak.

Megállapított levéltári rendszer szerint, a bíróságoktól s a központi iktatóból időközönként átvett iratoknak selejtezés útján besorozása is a levéltárnok hivatása.

A levéltárnok őrzi a kötelezvényeket és haszonbéri szerződéseket, még pedig:

Tűzkárbiztosítási okiratokat; alapszabályokat;

a városi összes szabályrendeleteket 1754-től kezdve a legújabb időig;

megvizsgált számadásokat;

országgyűlési képviselők választására vonatkozó iratokat 1848-tól kezdve;

tisztválasztási iratokat;

választók összeírásának lajstromait;

mindennemű hirdetményeket;

Gróf Szécheny-féle pályadíjat nyert munkálatokat 1860-tól kezdve;

városi költségelőirányzatokat 1857-től kezdve;

1848/9. évi szabadságharc idejében keletkezett hirdetmények, proclamatikok és manifestumokat;

erdők és rétek jövedelmeire vonatkozó iratokat 1840-től kezdve;

ipar és kereskedői jogot nyert egyének neveit 1858—1872;

a város által tett alapítványokat és részvényeket;

lakosítottak és diszpolgárok neveit;

kórház és koldulási alapokból kikölesönözött összegekről szóló okiratokat;

Szentkirály, Borbás, Alpár és Ágasegyháza váltáságos pusztabeli birtokosokkal kötött eredeti nyilatkozatokat;

1800-tól kezdve a közlegelőkből időközönként eladott földeket és homokterületeket a vevők neveinek pontos feljegyzésével;

újabb polgári pereket 1861—1871.

összes hagyatéki iratokat 1854—1871.

telepésekre vonatkozó okmányokat;

vegyes okiratokat, melyek a levéltárban külön helyet foglalnak;

üzletbiztosítékul és bánatpénzülfogadható értékpapírok kimutatásait stb. stb. nyilvántartja.

A levéltárnok kezeli az irodai szereket és marhas leveleket s azokról szóló számadásait évenként beadja.

Országosan vagy helyben ismertebb egyének halálkozásairól könyvet vezet.

A város szervezeti szabályrendeleteiben megállapított „historia domus“ adatait gyűjti vagyis a város életében előforduló nevezetesebb eseményeket rövid kivonatban jegyzi.

Nem hagyhatom említetlenül, hogy köz tudomásra ne hozzam, mert azt nem minden polgártársunk tudja, hogy a levéltári állványok, melyek az iratok elférelési helyül szolgálnak s több magas látogató által is dícsérő elismerésben részesültek, köztisztletben álló derék és munkás városi főmérnökünk Kerekes Ferencz úr tervei szeriut készültek, az asztalos munkát pedig Laczi Sándor helybeli ügyes és szorgalmas iparos polgártársunk eszközölte.

Mindezeket itt azért irtam le és soroltam elő, hogy polgártársaimat — kiknek szolgálatában öszültem meg, a levéltár beltartalmával, az ottani renddel és beosztással, valamint annak kezelésével rövid vázlatban megismertessem.

Miután városi közönségünket érdeklő összes iratok, oklevelek és jegyzőkönyvek az új székház levéltári helyiségeiben együttes elhelyezést nyertek, nincsenek többé kitéve a végelpusztulásnak s a minő miserabilis helyzete volt az ó városházában a levéltárnak, ép oly díszessé emelte azt nagy közönségünk áldozatkészsége, áldott legyen neve annak, kinek kezdeményezésére, kintartására és folytonos közreműködésére a valóság stádiumába lépett, áldás legyen városi közönségünkön, mely a közérdekben eme nagy áldozatot hozta.

Kecskemét, 1896. márczius hó.

Balla János
levéltárnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A millenniumi ünnepségek**, mint ismeretes a jövő május hónap elején kezdődnek úgy a fővárosban, mint mindenütt a vidéken. Hatóságunk is mindent elkövet az ünnepély magasztosságának emelésére s legközelebb megállapítja az ünnepélyességek sorozatát. Az ünnepély valószínűleg május 9-én vagy 10-én lesz, mely alkalommal hálaadó isteni tiszteletek, díszgyűlés, az iskolák millenniumi ünnepe stb. stb. tervezetnek. Hogy a millennium külső-képpen is megfelleljen városunk jó hírnevének, a hatóság felhívja városunk lakosságát, hogy az ünnepélyességek kezdetén lakházaikat megfelelő módon zászlókkal és egyéb jelvényekkel díszítsék föl. Figyelmeztetjük tehát t. közönségünket, hogy zászlók és egyéb díszjelek beszerzéséről idejekorán gondoskodják.

— **A Katona József kör** az egyesület felolvasásain résztvett hölgyek és urak tiszteletére f. hó 6-án a Beretvás-szálló termeiben estélyt rendezett, melyen Baktay Albertné, dr. Kovács Pálné, Paucs Mihályné, Papp Sándorné, Sárközy Mihályné, Zolnai Antalné, Zombory Lászlóné, továbbá Baktay Erzsébet, Papp Sarolta, Zombory Ida és Zombory Irén úrhölgyek és szép számú férfitársaság vett részt. Az estély folyamán az úribanda a töle megszokott praecisissákkal több darabot adott elő, majd Papp Sarolta és dr. Kovács Pálné úrhölgyek csicsérgő dalaiban gyönyörködött a közönség; kellemesen egészítették ki az összhangot Farkas Kálmán és Klein Gyula úrak gyűjtő népdalai. A közönség az éjféli utáni órákban oszlott szét.

— **Hóman Ottó**, kir. tanácsos, a pest-vidéki tankerület főigazgatója, csütörtökön városunkba érkezett, a rendes évi iskolalátogatások megejtése végett.

— **Figyelmeztetjük polgártársainkat**, hogy f. hó 14-ig bezárólag mult évi adóhatalékukat annyival is inkább siessenek befizetni, mert különben a jövő évre érvényes képviselőválasztók jegyzékéből kimaradhatnak s így polgári jogaik gyakorlásától elűttenek.

— **Banket**. Azon alkalomból, hogy főispán úr ő nagyméltósága, Kerekes Ferencz urat törvényhatóságunk főmérnökévé nevezte ki, a rokonszenves és mindenki által szeretett főmérnökünk tiszteletére tisztviselő társai, tisztelői és barátai kedélyes bankettet rendeztek a Beretvás szálloda külön helyiségében. A kedélyes társaság fesztelen jó kedvét úgy Beretvás ismert jó hírnevű konyhája és kitűnő borai, mint Balogh Andris hegedű játéka fokozták. A toasztok hosszú sorát érdemdú polgármesterünk nagy hatású beszédje kezdte meg, melyben a tisztikar hivatását és kötelességérzetét ragyogó ékes szólással méltányolván, a főmérnökre üritette poharát. Utána szólott ifj. Bagi László főjegyző, éltetvén főispán úr ő nagyméltóságát, majd Kerekes főmérnök, Laukó Károly, Dömötör Sándor, dr. Móriéz Károly és Vámos Béla főkapitány szólottak nagy hatással. A sikerült estély csak a késő hajnali órákban ért véget.

— **Az izraelita templomban** mult vasárnap igazán szép és lélekemelő istentisztelet folyt le. Fokozta az istentisztelet szépségét az is, hogy G. Kecskeméti Berta úrhölgy orgonakisérettel több héber imát énekelt. A jól szervezett férfikar és Moór kántor is exceláltak.

— **Házasságkötés**. Husvét hétfőjén kötött házasságot a helybeli anyakönyvi hivatalban Czapka Gyula m. v. mérnök Kozma Irén kisasszonnyal Kozma János városi tisztviselő kedves leányával. Sok boldogságot a fiatal párnak.

— **Katona József mellszobra**. Lovas (Rösler) Lajos műszobrász, városi házi műtermében dolgozik Katona József mellszobrán, melyet — a mint annak idején említettük — minden ellenszolgáltatás nélkül volt szíves elvállalni. Művét nemsokára befejezi, a mely a millennium alkalmával a közművelődési egyesület osztályán a Katona József kör kiállítását fogja díszíteni.

— **Eljegyzés**. Willmann János törvényhatósági mérnökünk a napokban jegyezte el szülőföldjén Hódáságon Rausch Irén kisasszonyt Rausch Éde földbirtokos szép és kedves leányát. Tartós boldogságot kívánunk a szerető jegyeseknek.

— **Kölcsey Ferenczről**, a reform-korszak nagy költőjéről, a legnemesebb és legeszményibb karakterek egyikéről, akikről a világtörténelem emlékezik, irt Vajda Viktor, a főreáliskola kitűnő tanára, beható jellemrajzot. Vajda Viktor már évtizedek óta foglalkozik Kölcseyvel s az a nagy szeretet, melylyel a nagy férfiú élete történetét tanulmányozta, látszik könyve minden lapjáról. Beható és finoman boncolja azt a nagy szívet, fényes elmét, melynek nyomai a magyar reformkorszak annyi nagy eseményéhez hozzátapadtak s kijelöli részére azt az előkelő helyet, mely Kölcseyt e nagy és örökre emlékezetes küzdelmekben megilleti. A könyv, melynek ára 1 frt, Sziládi László kiadásában jelent meg s melegen ajánlható a komolyabb olvasmányok kedvelőinek.

— **A tanoncz-munkakiállítás** jutalomdíjairhoz a kereskedői kaszinó 5 frtot adományozott, melyért a bizottság köszönetét fejezi ki.

— **Tél a tavaszban**. Igazi áprilisi idővel koronázott be az idei Husvét. Hol vannak a régi szép idők! kiálltunk föl, midőn Husvét másnapján a fiatalság vig mulatságra gyűlt össze a Mária kápolna előtti réten. Hiába minden lelkesedés a Husvétünnepéért, melyet annyi megannyi tavaszi újdonság szokott üdvözölni. Az idei Husvét sokáig emlékezetes lesz, mert 5 cm-nyi hó fedte a földet s a tavasz nyíló virágai helyett, a télies-fagyos szél rajzolt piros rózsákat az arczokra. A fagy állandó, s igen sok kárt tett már eddig is a szőlős kertekben és a gyümölcsösben.

— **A millenniumi kiállítás** sikerének teljességéből Kecskemét város derék iparosai is kiveszik a maguk részét. Elismerés illeti meg fáradozásait, melylyel maguknak és városuknak dicsőséget, hírnevet szereznek s Kecskemét ipari fejlettségének bizonyosságát nyújtják. Városunk csaknem minden iparágból képviselve lesz s alkalmunk volt egyik-másik iparos polgártársunknak a kiállításra szánt készítményét megsejmelni. Első helyen áll Tajcsik Mátyás mérleg-gyáros kiállítása. Tíz darab, különböző szerkezetű mérleget állít ki Tajcsik, melyek közül különösen egy nagy kettős szerkezetű 3000 kiló teherképeségű, erős tölgyfa talpazattal és korlással ellátott sertésmérleget tűnik ki úgy masszív, izléses kiállításra, mint új találmányú érzékenységi szabályozója és súlyegyenlítő készüléke által. A mozgó részek mind kovácsolt vasból dolgoztattak ki s azon semmi féle forrasztás nincs. A roppant nagy sertésmérleg, mely Ejjel budapesti nagy kereskedő részére 1000 frtért készült, oly érzékeny mérleg, hogy 10 decagramm súlyt már pontosan jelez. Nagy gondal s egész a minuciózig menő érzékenységgel bír egy kis fekete fényezett szalon vagy irodai mérleg, mely 50 kiló teherképeséggel bír. Ez a két mérleg nemcsak a szerkezet finomsága, az egyes részek pontos kidolgozása, hanem csín tekintetében is a kiállítás remekei lesznek. A 2 karú hentes mérleg, czukrázs és gyógyszerész mérleg szinte kiváló műtárgyak. Igazán örömmel tölt el bennünket annak tudata, hogy a kecskeméti ipar ily fejlett, mert Tajcsik mérleggyáros készítményei úgy soliditásuk, mint pontosságuk által széles e hazában oly jó nevet szereztek készítőjüknek, hogy Budapest és Kőbánya nagyobb ipartelepei, Debreczen, Szatmár, Arad, stb. városok Kecskemétben rendelik meg a szükséges mérlegeket. Elismeréssel adóznunk tehát a derék iparosnak, a ki felhívja közönségünket műtárgyainak, nagy vásári-útezei házában f. hó 15-én eszközöndő bemutatására. Csinos és izléses ipari czikkeket látunk többi iparosaink nál is, így Pintér Bernát szabó díszmagyarjai, Augner Fülöp szalon öltözetei, Jámbor Pál késes művei, Polonyi Pál mérlegkészítő készítményei a legkényesebb igényeket is kielégítik. Kiválnak a többi közül Laczai Sándor asztalos iparosnak nagy gondal, szolid izléssel és művészi kivitellel készített íróasztala és Szabó Lajos cipész izléssel készült cipői és díszmagyar-cizmái.

— **Nem eszünk az idén baraczkot!** A kitaró hideg, a késői hó és fagy a vetésnek s a gyümölcsfáknak igen sokat ártott. A debreczeni gazda azt szokta mondani, hogy az áprilisi hó még akkor is árt a vetésnek, ha „zsákban viszik is át rajta.” 66-ban volt a nagy fagy, azóta minden hatos esztendő többé-kevésbé ilyen volt.

— **A Kecskeméti Jótékony Nőegylet** által ma, folyó hó 12-én a kereskedői kaszinó dísztermében rendezendő Matinének műsorát a következőképp állapította meg a rendezőség: 1. szám. Nyitány „Zampa” dalműből, Heroldtól. Előadja a „Műkedvelők Zenekara.” 2. szám. Újabb költők versei. Felolvassa Fülöp Juliska úrhölgy. 3. szám. J. Schulhoff „Allegro brillante.” Zongorán előadja Nagy Tinike úrhölgy. 4. szám. „Bob herceg.” Irtta Martos Ferencz, zenéjét szerző Huszka Jenő. Előadja Katona Ernő úr; zongorán kíséri a szerző. 5. szám. „A csók”, Kiss Józseftől. Szavalja Szakács Rózsa úrhölgy. 6. szám. a) Wieniawsky: Legenda — b) Hubay: Pusztai hangok. Hegedűn előadja Huszka Jenő úr; zongorán kíséri Barta Henrik úr. 7. szám. Induló. Előadja a „Műkedvelők Zenekara.” Helyárok: Földszinti ülőhely 1 frt, karzat 50 kr. Kezdeté 10 és fél órákor. A rendezőség kéri a nagyérdemű közönséget, szíveskedjék pontosan megjelenni, mivel a műsor kezdete után a terem ajtai zárva lesznek.

— **Még egy előadás a régi színházban!** A helybeli jogakadémia polgársága, a mint halljuk, műkedvelői színelőadást rendez. Ez az életrevaló eszme annyival inkább dicsérendő, mert tánc-mulatsággal volna egybekötve, így azután az a nagy úr, a teli és a nyári táncmulatságok között át lenne hidalva.

— **A biciklisták veszedelme . . . az esős, sáros idő**. X. úr azonban merész vállalkozó, a ki a természet e tiltakozását nem vette semmibe. Az esős, sáros idő dacára ép olyan gyorsan futott, mint jó időben, s igen hirtelen akart fordulni a Jókai-útezőről egy mellék-útezőbe de a végzet utolérte. A kerék kisiklott alóla s X. úr elterült a kövezeten. Egyéb baj nem történt, mint X. úr sántítva vitte haza törött biciklijét.

— **Röntgen sugarakkal fényképezés** titkának ismertetése és bemutatása lesz a jövő vasárnap, azaz folyó hó 19-én a helybeli színházban. Ezen világhírű újdonság a vidéken még nem volt bemutatva, itt is csak egyetlen előadásra nyerhette meg a „helybeli Kossuthszobor állandó bizottsága” Johnson professor urat, aki ezen mutatványon kívül még több mulattató műsorral szerez kellemes estét a nagyérdemű közönségnek. Ugyanis bemutatja a mimikai játékokat, fölülmulhatlan hasbeszédet stb. stb. Ezen előadásra már most előjegyezhetni Farkas Ignác gyógyszerész úrnál, mint a rendező bizottság elnökénél. A tisztelt bérlők helyei szerdán estig fentartatnak.

— **Magyar Osztály-Sorsjáték**. II. osztályú sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása napoként, de legkésőbb május 2-ig eszközöltetik. A sorsjegyek megújítása a sorsjegyeken jelzett elárusítóknál eszközöltetik és pedig a sorsjegy visszaszolgáltatása és a megújítási díj: 1 egész sorsjegyért 20 frt, 1 fél 10 frt, 1 tized 2 frt és 1 huszad 1 frt befizetésével. Teljes sorsjegyeket (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kell megújítani és a III. osztály huzásán minden további nélkül résztvesznek. Hogy a sorsjegytulajdonosoknak épen a megújítási határnap lejártakor (május 2) való óriási tolongása elkerültesse, ajánlatosnak mutatkozik, miszerint mindenki igyekezzék a III. osztályú sorsjegyeknek minél előbb birtokába jutni.

— **Kecskeméti a dicsőség**, a mennyiben itt alakult meg a multkor az első „Millennárius Sárkány-eresztő Egyesület”. A sárkány-óriás már testet is öltött, hat méter magassággal. A feleresztés a műkertben zártkörű táncmulatsággal lesz egybekötve. Az egészben a legérdekesebb, hogy mindent maga az egyület állít elő: sárkányt, ünnepi ének- és zenekart. A feleresztés napját és idejét illetőleg plakáton fogja a közönséget értesíteni: az első kecskeméti Millenniumi Sárkányeresztő Egyesület vigalmi vezérbizottsága.

— **Az Ezredéves országos kiállításra** szóló bérletjegyek helyben való elárusításával, mint értesülünk, Steiner Mihály könyvkereskedő bizatott meg. A igazgatóság által szétküldött körlevél szerint ezen bérletjegy Budapesten 20 frtért, míg nevezett czég a bérletjegyeket helybeli lakosoknak 10 frt árúsítja el. E bérletjegyek érvényesek a kiállítás megnyitásától annak bezártaig.

— **Az új színház** építése s díszítése meg lehetősépen halad. Már látni a mennyezet remek szép alakjait; jelenleg a páholyokon

dolgoznak. A bádóg diszítést is kezdik felrakni, hanem azt hisszük, hogy a homlokzaton már felállított lant-disz nem lesz a többi diszítésekkel kellő arányban, 10 méternyire alig vehetők ki a jelképező lant egyes részletei.

— **Hymen.** Bajlós Bertalan városunkban előnyösen ismert táncmester a napokban váltott jegyet Grünfeld Erna kisasszonnyal Bécsben.

— **A kecskeméti vízmű részvény-társulat** alapító tagjainak végrehajtó bizottsága a harmadik próba kútat a Mária-városi fordó mellett furatja s pénteken délig már 37 1/2 méter mélyre jutottak le. A föld színéhez közel volt hat méter agyag, azon alul a többi mind homok. A bizottság azonban a sertés-telepnek az általános nagy vízvezetékkel elkülönített vízzel való ellátására a városi tanácshoz ajánlatot adott be. A sertés-telep rekonstrukciójánál ugyanis egyik fő feltétel, hogy a szennyvíz levezető csatornák sűrűn és teljesen tisztára kiöblítenek s az egész udvar ezementbe ráott tégla burkolattal legyen ellátva, szintén teljesen tisztára kiöblítenek. Ehez pedig nemcsak sok víz kell, hanem megfelelő magassymosás is. A bizottság ajánlatát úgy tette, hogy bizonyos esekélyebb ellenszolgáltatásokért (ingyen terület és tégla) a szükséges viz hektoliterjét egy krért hajlandó szállítani, úgy hogy az egész berendezést a saját költségén csinálja, minden egyes szállást három víz eresztő c-ppal szerel fel s a vízművet, vízszolgáltatási kötelezettséggel, üzemből tartja. Egyelőre okos dolognak látszik a sertés-hizláló telep vízzel való ellátásának az általános vízmű kérdésétől külön választása, mert a sertés-telepnél a víz vegytani feltétlen jósága nem szükséges és nem is kell olyan magas nyomás, mint az általános vízvezetékhez. Nyilván való tehát, hogy ez külön, sokkal hamarabb meglehet, mint ha a kettőt össze kapcsolják. Érdekes volna tanulmányozni ott is, hogy ennek a vízműnek — esetleg — másodrendű vize miképen lenne felhasználható az utcák, vagy azok egy részének öntözésére, mert az által elérhető volna, hogy a majdnem kifogástalan ivó víz fogyasztása csökkenessen. Úgy hisszük, hogy a vízmű-társulat a tárgyalások folyamán erre is ki terjeszti figyelmét.

— **Értesítetnek az adózók,** hogy Kecs-kemét th. város területére nézve az 1896—1898. évekre érvényes III. oszt. kereseti adó kivé- tése az adókiadó bizottság által f. hó 14-én reggel 8 órakor veszi kezdetét a „Nádor” vendéglő nagy termében, mely alkalommal az I. tizedtől kezdve sorrendben a befejezésig naponként tartatnak a kivételek. Kecs-kemét, 1896. ápril 10. Az adóügyi osztály.

— **Az 1896. évi földadó** kivétele Kecs-kemét th. város és Bugacz-Monostor területére befejeztetett. Erről az érdekelték azon figye- lmezéssel értesítetnek, miszerint a vonat- kozó kivételei adólajstrom, a városházánál f. évi ápril hó 9-től számítandó 8 napon min- denki által megtekinthető s hogy az adóki- vetése ellen mind azok, kik a kivételei laj- stromban tárgyalt adónemmel megróva vannak, a lajstromok közzétételét követő 8 nap alatt kellően felszerelt felszólamlásaikat az 1883. évi 44. t. cz. 16. §-a értelmében a kir. pénz- ügyigazgatósághoz beterjeszthetik, később be- terjesztett felebezések figyelembe vételni nem fognak.

— **A kecskeméti cipész-iparos ifjúság** által Husvét másnapján rendezett tánczu- matság tiszta j. vedelméből, a katolikus legény- egylet javára 11 frt 32 krt fel- és átvettünk, melyért fogadja a nemesszívű ifjúság az egylet hálás köszönetét. Az elnökség.

— **Egy betörőbanda elogatása.** Folyó évi márczius hó 31-én reggel özv. Márkus Józsefné esáktornyai hegy 81. sz. a. lakos siránkozva jelentette a rendőrség bűnügyi osztályát vezető rendőrkapitánynak, hogy kamráját aznap viradóra kiásták s onnan szalonnát, sonkákat, káposztát loptak el ismeretlen tettesek, kik a nyomokból ítélve, többen lehettek. A rendőrkapitány Dobos r. biztost bizta meg a nyomozással. A rendőrbiztos a megbízás vétele után pár óra múlva két, a városból örökre kitiltott rovott előéletű emberrel tért vissza a rendőrkapitány elé s jelen- tette, hogy a tett elkövetésével őket gyanu- sitja, annyival is inkább, mert a nyomokba lábaikon levő csizmáik teljesen beillenek. Fű- vessy rendőrkapitány, ki mindkét gonosztevőt s azoknak viselkedésüket ismerte, tudta azt, hogy bűnjelek nélkül a fráterek beismerésre alig lesznek bírhatók, a bűnjelek beszerzését tűzte ki a rendőrbiztosnak feladatul, mely megbízásnak a rendőrbiztos még az nap meg is felelt, amennyiben egy 58 literes hordó bort hozott be egy szarkási szőlőből,

egyik terhelt testvérével együtt. Kérdés már most az volt, ki-é a bor? azt is megoldotta a rendőrség, amennyiben a rendőrkapitány most meg már károsok nyomozásával bizta meg Dobos biztost. Pár nap alatt a rendőrbiztos nem kevesebb mint 10 károst puhalt ki s 10—15 db. bűnjelt szerzett be a tettesekkel szemben, de egyuttal még egy embert, a ter- heltek egyikének sógorát is mint bűntársát behozta. A nyomozást vezető rendőrkapitány előtt azután a tettesek, névszerint Megyesi Pál szentistváni születésű, örökre kitiltott, Fekete István új-hartváni születésű örökre ki- tiltott, Megyesi Mihály izsáki születésű hely- beli napszamos, Tóth Pál kecskeméti születésű dohányesempész, a bűnjelek felmutatása után töredelmesen elismerték, hogy márczius hó elején 2 egyszerű, 1 minősített és márczius 30-án éjjel 2 betöréses, 31-én meg 5 betöréses lopást vittek véghez. A bűnjelek pár darab kivételével megkerültek. Kiderült az, hogy a betörők előre kinézett „nyomósos” helyre mentek, Tóth Pál dohányesempész kémlelte ki a helyeket. A bűnbanda elleni nyomozást 5 napon át keresztül éjjel-nappal fáradságot nem ismerve vezette a rendőrség. Ápr. 6-án délelőtt kísérték őket át a kir. ügyészség börtö- nébe. A rendőrkapitány más kiderítetlen és nyomozás alatt levő bűntényekért is kérdőre vonta őket, de eredményt elérni velők szem- ben nem tudott, nem pedig azért, mert mint előre is jelezte, velők csak bűnjel felmutatás mellett lehet boldogulni. Érdekes az, Fekete I. a terhelték egyike volt az ki 1889. évben Fűvessy rendőrkapitány szőlőjében levő kuny- hót kiasta és kifosztotta Kocsik Imrével, miért Fekete 4 és 3/4 évi fegyházat ült, a kinek Fűvessy kapitány, szabadulásakor a vá- rosból lett kitiltása és eltolonczoltatása alkalmával előre megmondta, hogy ha vissza fog jönni a városba, horogra keríti. Feketére a pár év utáni találkozás nem valami kellemes volt, ő is, valamint Megyesi Palkó, kinek szintén megjövendölte a rendőrkapitány azt, hogy ha vissza jön, bűnbe keveredik, sirán- kozva sajnálkoztak a felett, hogy a jótaná- csokat meg nem fogadták. Most a jómadarak a kir. törvényszék fogházában elmélkednek eredménytelen tettük felett.

— **Első magyar varrógépgyár részvény- tarsaság.** Ezen vállalatról egy budapesti lapban a kö- vetkezőket olvassuk: Az újabb idők egyik azon kisebb alapításának mérlege fekszik ismét előttünk, amely minden erőfeszítés dacára többé-kevésbbé kedvezőtlen üzleti eredményt kénytelen felmutatni. A mérleg végeredménye tetemes veszteséget mutat fel, bár erőlesen iparkodik azon, hogy az üzleti szervezet beteg részeit elleplezze. A legkedvezőbb viszonyok között is 50,000 ft állami segéllyel alakult meg mintegy másfél év előtt az „Első magyar varrógépgyár részvény-társaság” s az első mérleg eredménye 29,588 frt 99 kr. veszteségben nyilvánul, mímelleti megjegyzendő, hogy az 50,000 ft állami sub- ventió már mint felhasználott el van számolva. A folyó üzleti évben e jelentékeny subventió a vállalatnak már hiányozni fog, s így a jövő mérleg nehezen fog kedvezőbb eredményt feltüntethetni. Ezen üzletnél is a forgatóké hiánya a jellegző vonás, különben az elfogadványok a 600,000 ft alapítókéval létesített vállalatnál nem jelent- kezének 117 000 ft-tal, ami mellett hitelező követelése 65,368 ft-tal szerepelnek.

— **Márczius hó bűnösei.** A rendőrkapitányság bűnügyi osztályától nyert kimutatás szerint a f. évi márczius hóban 33 bűneset hozatott a rendőrség tudomására. Ezek közül 2 könnyű, 3 súlyos testisértés vétsége, 1 ember- ölés büntette, 2 jogtalan elsajátítás, 1 lopás, 2 sikkasztás vétsége, 9 lopás, 1 rablás, 1 ha- tósági közeg elleni erőszak büntette, 1 vallás és ennek szabadgyakorlata elleni vétség volt. Ekként a személybiztonság 6 esetben, a va- gyonbiztonság 25 esetben lett megtámadva, egyéb természetű volt 2 eset. A 33 esetből 22 esetben a nyomozás befejeztetett, 11 esetben a nyomozás folyik. A 22 esetben kérdőre vo- natott 28 egyén mint tettes, ezek között ko- rukat tekintve 0—20 évig 9 fi, 4 nő, 20—30 évig 6 fi, 2 nő, 30—40 évig 2 fi, 2 nő, 40—50 évig 1 nő, 50—60 évig 2 fi, összesen 19 fi és 9 nő volt, rovott előéletű 3, büntetlen előéletű 25 volt; a letartóztatva lett 6 egyén közül az ügyészséghez kísértetett, 5 pedig szabadon bocsájtott.

— **Aprójszág lopás.** Faragó János vá- rosföldi lakos tanyástól április hó 10-én vi- radóra lakásáról 6 pulykát, 10 tyúkot emeltek el ismeretlen tettesek. A nyomozás folyik.

Füstölt hus lopás. Kókay József Mária- hegyi kunyhóját f. hó 2-án viradóra kiásták és onnan 4 frt értékű füstölt húst loptak el. A rendőrség a husra éhezett tolvajokat keresi.

— **Házassági statisztika.** A kecskeméti m. kir. anyakönyvi hivatalban 1896. április hó 4-től április hó 10-ig házasságot kötöttek:

1. Czapka Gyula Alfréd ág. ev. és Kozma Irén Mária Francziska rk.

Kihirdettettek:

1. Füstös Mihály ev. ref. és Varga Rozália rk.
2. Balogh Lajos ev. ref. és Csörtő Erzsébet rk.
3. Faragó Nagy István rk. és Tary Teréz rk.
4. Búzás Pál rk. és Bódog Teréz rk.
5. Zsitva János ev. ref. Kovács Jusztina ev. ref.
6. Petykó Lajos rk. és Bodacz Teréz ev. ref.
7. Sándor István rk. és Kovács Rozália rk.
8. Forgó Imre rk. és Dubez Agnes rk.
9. Flórián János ág. ev. és Szegedi Mária rk.
10. Csikai Lajos ev. ref. és Szabó Julianna ev. ref.
11. Fehér József rk. és Szabó Mária ev. ref.

Vidékről érkezett kihirdetések:

1. Budapestről: Zimacsok Győző rk. kecskeméti és Koliba Mária rk. budapesti.
2. Izsákról: Szabó László rk. kecskeméti és Stronhol Mária rk. izsáki.
3. Hódzsághról: Willmann János rk. kecskeméti és Rausch Irén rk. hódzsághi lakosok

— **Köhögés, rekedtség és elnyálkaso- dásnál** a torok és légzési szervek minden zava- rainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe. Egger kitűnő hatású mellpasztilláit. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban minden gyógyszerárban és nevesebb gyógy- fűszerüzletben Fő- és szétküldési raktár: **Egger A. fiai „Nádor” gyógyszerára Budapesten, vaczi-körút 17. szám.**

23

Gazdaság.

A „Kecskeméti Gazdasági Egyesület” Kecskeméten, folyó évi márcz. 8-án tartotta meg Csilléry Benő és dr. Szeless József II-od elnökök elnökleite alatt rendes évi közgyűlését, melynek tárgyai voltak a következők:

Az elnökség által tett azon jelentés, mi- szerint egyleti elnök Horváth Döme úr, beteg- sége miatt nem vehet részt a gyűlésen, fájdal- masan vétetett tudomásul.

Ennek utánna felolvastattott a következő titkári jelentés:

1895-ben nem tartatván közgyűlés, ezen jelentés a legközelebb elmúlt két évre vonat- kozik, ezen időn át tartatott összesen 29 vá- lasztmányi és egy közgyűlés, ez utóbbi 1894. évi január hó 14-én, a mikor egyesületünk, a hetedik négy évi cyclusra újból megalakult, az 1895-ik év végén tagjaink száma a követ- kező volt: rendes tag 90, alapító tag oklevél alapján 19, ezek közül két tag 100—100 ft al- apítványának felét lefizetvén, azok alapítványai egyenként 50—50 frtot képviselnek, alapító tag befizetéssel 27, tiszteletbeli 13, összesen 149 tag ugyan a létszám, de minthogy az alapítványokat befizetett 27 tagtól beszédett érték, a vagyonskimutatásban, mint készpénz szerepel, annál fogva az évi tagdíj bevétel ki- mutatásánál, levonva még a tiszteletbeli 13 tag létszámát is, csak 109 tag vehető tekintetbe.

Mujkos Pál és Cseh Mária házastársaktól 1893-ban a Talfai kis közön megvásárolt 6 hold 287 öölnyi földterület (holdanként 400 frt) télen át rigoliroztatván, 1894. tavaszán mérnökileg parcellázva beültetett: piros chasselas, ropogós fehér chasselas, fehérdinka, kövidinka, zöldszilváni, olaszrizling és kék- kadarka vesszőkkel, egy darab föld, a kötöt- tebb részen, faiskolává alakítottatott, hol is 1200 darab két éves kajszai és meggy ojtvány és ugyan ilyen alvószemzés van.

Úgyanott egy másik darab földterület, szőlővessző gyökerezésre használtatott fel, hol is ez idő szerint 50—60,000 szál igen jól sikerült két éves piros, fehér chasselas és ezekből vegyes gyökeres vessző áll az egyleti tagok részére, eladásra készen, ezenként 12, 8, illetve 6 frt árban megállapítva.

Ezen telephez némi gyökeres vessző ül- tetés pótlék és nagyobb mennyiségű hosszú karó bevásárlása lett szükségessé.

Ezen telepen 1894-ben igen jó, de egyszerű lakház, mely tűz ellen biztosítva van és kút építettett 1200 frt kiadással, a városi közönség ide 29,000 darab téglt és 140 kocsi- ra való trágyát ajándékozott.

A parcellák széleibe néhány darab gyü- mölcsfa is ültetettett

A régi telep faiskolájában van 2700 drb két éves és 5—6000 drb egy éves alma és körte ojtvány. Az ottani tőkék vesszői leta- karva metszetlen vagynak és eladásra várnak, körülbelül 80,000 szálát tevő mennyiségben.

Az 1894-ik év tavaszán, ezen telep falkolájából 120 egyleti tag között, egyenként 25 szalás csomagokban 3000 szál szép gyümölcsfa ojtványt osztott ki díjtalanul.

Ugyanazon év tavaszán ismét egy darab 1 hold 1554 ööl területű földbirtok vásároltatott az egyesület részére, a Mujkos féle egyleti birtok szomszédságában Tóth Kálmántól 800 frtért.

Egyesületünk, az iparegylet házában birt helyiségét 1894. évi május hóban elhagyta és szerelvényei, egyleti elnök Horváth Döme úr szíveségéből, annak lakásán helyeztettek el.

1894-ben helyben tartott iparos tanonczmunka kiállítás díjjainak pótlásához, az egyleti pénztár 5 frttal járult.

1894. tavaszán, a m. kir. Földmiv. minisztérium kegyességéből, a helyb. Miklós-telepről 2000 darab vadalma és 1000 darab vadkörte csemetét nyertünk kedvezményes félárban.

A városi gazdasági iskola földjén levő szőlőtelepünk haszonélvezeti joga, minthogy ezen iskola földjével együtt állami kezelés alá vétetett, a m. kir. Földmiv. minisztérium 30.967/1895. sz. alatti leirata folytán, 1895-től kezdődőleg tíz évre, vagyis 1904. évi október 1-ig átengedett azon föltétel alatt, hogy az egész telep jó karban tartassék, élő sövényekkel körül vétessek, külön bejárattal ellátassék és a felügyeleti jog, az iskola igazgatóságának fennhagyassék.

Ezen telep szőlőtermése 1894-ben volt 92 mmázsa és 20 1/2 kiló, eladatott 20 frtjával, a mi 1844 frt 10 kr. bevételt eredményezett.

1895-ben a szőlőtermés már 136 mmázsa és 30 1/4 kilóra emelkedett, mely kilónként eladatott 23 frtjával, összesen 3135 frt 01 krért, e szerint a legutóbbi két év alatt innen összes bevételünk volt szőlőtermés címén 4979 frt 11 krajczár.

Ugyanezen telepen levő kicsiny területű falkolából, az 1895-ik év tavaszán 3000 drb gyümölcsfa ojtvány szedtetett fel, melyek közül 129 egyleti tag között, egyenként 20 szalás csomagokban kiosztatott díjtalanul 2580 szál, az újabb telepen elültetve lett 24 szál, 396 drb pedig elárúsított, a miért az egyleti pénztárba befolyt 68 frt.

Ugyancsak ezen szőlőtelepen, az 1895-ik év tavaszán összesen 66,000 szál sima chaselas vessző szedtetett s abból 500 szalás csomagokban 2 frt 50 kr. kedvezményes árban 120 egyleti tagnak átengedett 60,000 szál, ezek utáni bevétel volt 300 frt, eladatott 6,000 szál 30 frt 60 krért, e szerint ez évben, vesszők ára címén, ide számítva még, az aug. hóban zöld ojtáshoz leszedett vesszővégek eladási árából befolyt 19 frt 50 krt, az egyleti pénztár bevétel volt: 350 frt 10 kr., az ojtványok eladásából befolyt 68 frttal együtt pedig 418 frt 10 kr.

Ezen szerencsés körülmény tette lehetővé, hogy tartozásainkból a következő összegeket törleszthettük:

a) Váltó tartozást	800 frtot
b) Ugyanazt	250 .
c) Ugyanazt	250 .
d) 2000 frt jelzálogos teherből	1450 .
Összesen:	2750 frtot.

E szerint tartozásunk e pillanatban, az országos magyar gazdasági egyesületnek tett 200 frt alapítvánnyal együtt 750 frt.

De ennek ellenében van 3 holdnyi termőképes igen jó karban levő szőlőtelepünk 9 évi használatra, egy darab falkolával együtt, van 6 hold területű két éves saját szép szőlőtelepünk 1/2 hold falkolával, a kettőn együtt körülbelül 8—10,000 drb 1—2 éves ojtvánnyal, 3 holdnyi szántóföldünk, mert az 1894-ik év őszén ismét vásároltunk a Mujkos és Tóth-féle földek között Fazekas Istvántól, egy holdnyi birtokot 400 frtért.

Ezen ingatlanok összes vételára	3400.— frt.
Követelésünk 19 alapító levélben	1800.— .
Tagdíj követelésekben	102.50 .
Beruházás az új telepen	3085.36 .
Beruházás a régi telepen	1600.— .
Pénztár maradv. 1895. decz. 31.	52.93 .
Forgalmi tőkében	387.65 .
Összesen:	10428.44 frt.

Levonva ebből a fenti . . . . . 750.— .

Lesz a tiszta vagyon értéke . . . . . 9678.44 frt.

De ha az új öröktulajdonukat képező két éves telepünket ma áruba bocsájtanánk, azon legalább is 3—4000 frt nyereségünk lenne.

Vagyis szaporulatunk így is, az 1894-ik évihez képest 2173 frt 68 kr.

Mayerfi Zoltán tagtársunk kezdeményezése folytán, a Hungária műtrágyagyár részvénytársaságtól, Budapestről hozzánk 1894. évi október hóban 9 mmázsa szőlőhöz való műtrágya érkezett, mely az akkor már beállott fagyok miatt csak kora tavasszal volt felhasználható, eredményét az idén várjuk s azt nyilvánosságra hozzuk.

A magyarvári m. kir. orsz. növénytermelési kísérleti állomástól is érkezett hozzánk folyó évi január hóban és ajánlatunk folytán több tagtársunk kezéhez, különféle műtrágya szőlőhöz és burgonyához, melyek eredményét szintén a jövőtől várjuk és arról számolni fogunk.

Fel kell említenünk, miszerint egyesületünket az elmúlt két év alatt bekövetkezett halálesetek folytán szomorú csapások érték, a mennyiben ez idő alatt több munkás és derék tagjainkat elvesztettük, úgymint 1894-ben Adler Károly, Dékány József és Krizsán József rendes tagjainkat, úgy Miklós Gyula volt országos borászati kormánybiztos, a helybeli Miklós-telep megalapítóját, mint egyesületünk tiszteletbeli tagját, kinek helyben, a Miklós-telepen emelt 1895. évi szeptember 29-én leleplezett emléket, egyesületünk megkoszorúzta.

Az 1895-ik év folyamán meghaltak Csikay Imre dunavesei ref. lelkész és nyugalmazott esperes alapító tag, Ötvös János rendes és Bereczky Máthé tiszteletbeli tagtársunk, hazai legkiválóbb pomológusunk. Mindannyian érdemeket arra, hogy emlékeik jegyzőkönyvileg megörökíttessenek.

Ezen jelentés tételai egyenként és általában jóváhagyó tudomással vétettek.

Csörgei Imre egyleti pénztárnok, az általa 1894. és 1895-ben vezetett pénztári számadá sokra vonatkozólag, a felolvasott számvizsgáló bizottsági jelentések alapján, a további kötelezettség alól felmentetett.

A választmány által beterjesztett következő költségelőirányzat, az 1896-ik évre elfogadtatott:

BEVÉTEL:	
1. 1500 ft alapítv. tőke után a 5 ft	90.— frt.
2. 90 rendes tag évi díjja a 5 frt	450.— .
3. 400 frt készpénz 4% kamata	16.— .
4. Tagdíj hátralékokból	102.50 .
5. A régi szőlőtelep u. vesszőkért	600.— .
6. A régi szőlőtelep terméséből	2000.— .
Bevétel összesen:	3258.50 frt.
KIADÁS:	
1. 500 frt jelz. tart. 5 1/2% kamata	30.25 frt.
2. Hírlapokra	7.— .
3. Az orsz. gazd. egy. 200 ft alap k.	10.— .
4. Tisztv. és szolgálk járadéka	420.— .
5. A 2 szőlőtelep munkáltatása	1000.— .
6. Adó és tűz elleni biztosítás	27.— .
7. Elegyesekre	200.— .
Kiadás összesen:	1694.25 frt.
8. Készpénz mint maradvány	1564.25 .
Együtt:	3258.50 frt.

Természetes dolog, miszerint ezen költség előirányzat tételének legnagyobb része csupán föltevésen alapul, mert azok a körülményekhez képest változhatnak, így p. o. a régi szőlőtelep utáni bevétel lehet több is 2000 forintnál, de megtörténhetik, hogy valamely elemi csapás következtében semmi sem lesz.

Azonban annyi bizonyos, miszerint egyesületünk anyagi helyzete, az elmúlt két éven át jobbra fordult, kiadásunk föltétlenül kisebb lett 200 frttal azon oknál fogva, mert a bérbe birt és a tagok által nem látogatott egyleti helyiség elhagyatván, ennek folytán az egyleti pénztár 200 frt évi bér fizetése alól felmentetett.

A választmány, tekintettel részben az említett körülményre és támaszkodva a már termésnek indult és szép jövőt ígérő régibb szőlőteleptől az eddigieknél várható még nagyobb jövedelemre, a költségvetés 4. tételében feltüntetett összeget azon ok miatt vette fel 420 frtban, mivel az egyleti két fizetéses tisztviselő: jegyző és pénztárnoknak néhány év előtt 200 frtra együttesen leszállított évi tiszteletdíját, 1896. évi januártól kezdve 200, illetve 100 frtra visszahelyeztetni, illetőleg megállapítani javasolja. A 120 frt pedig, tekin-

tettel a két szőlőtelep miatt felszaporodott teendőkre, két szolgál felfogadására és azoknak fejenként 5 frtot tevő havi díjazására lett felvéve, olyatunk munkafelosztással, hogy azok egyike csupán a tagdíjak szorgalmazásával lenne elfoglalva, a másik pedig a naponkénti házi ügyek végzését teljesítené, mind a mellett úgy azonban, hogy szükség esetén egyik a másik munkakörét is végezni köteles leend.

Az előterjesztett költségvetés általában elfogadtatott s annak fogantatására a választmány felhatalmaztatott.

Felmerült indítvány folytán kimondatott, miszerint Kecskemét t. h. városa közönségéhez, azon nagymérvű szíveségeért, melynél fogva az egyleti újabb telepen épült lakházhhoz 29,000 téglát és 140 kocsihoz való trágyát, az 1893/4. évek folyamán díjtalanul átengedni kegyeskedett, tudomás szerint a választmánytól már eszközölt köszönet után is, ezen közgyűlésből is intéztessék köszönetet tartalmazó átirat.

Kimondatott, miszerint a régibb szőlőtelep évenkénti jövedelméből, a körülményekhez képest legalább 200 frt leírásba vétessék, a célból, hogy a még hátralevő 9 évi használati idő után, az teher nélkül maradjon.

Egyleti pénztárnok utasított, — felmerült indítvány folytán, — miszerint az egyleti alapító tagok iránt tanúsítandó tisztelet kifejezésül, az alapítványok körül minden nemű események bejegyezhetése és nyilvántartása tekintetéből, egy díszes alapítványkönyvet szerezzen be és annak rovatait pontosan vezesse.

Végül a választmányi tagoknak — alapszabályszerűleg — 40 létszámban történt be- választása és ezen jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldött bizottság megnevezése után, a gyűlés eloszlott.

Cserekyei Károly,
egyleti titkár.

Felelős szerkesztő: IFJ. TÓTH ISTVÁN.
Kiadótulajdonos: TÓTH LÁSZLÓ.

NYILTTER.

Selyem-damasztk 65 krtól 14 frt 65 krig méterként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterként sima, csikos, koczkázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árú *postabér és v mentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélével ragasztandó Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6*

Univ. Med. Dr. Aczél Sándor

gyakorló- és fogorvos

rendel 9—4 óráig

Kecskeméten, Aradi-útca 143. szám

(Machleid-féle ház)

fog- és szájbetegnek.

109 4—4

HIRDETÉSEK.

Minden köhögést,

úgyis minden hurutos betegséget a légzőcsőnek és tüdőnek, nehézlégzést, szűk mellűséget, asthmát, elnyálkásodást, számarhurtot és göresős köhögést, forróságot, kaparó érzést a torokban, kezdődő tüdő bajt gyorsan és alaposan gyógyít az évek hosszú során át a legkiválóbbnak ismert és a legjelesebb orvosok által javasolt **szent-györgy THEA** csomagja 50 kr. és a hozzátartozó **Szent-György HURUT-POR** egy dobozzal 50 kr. orvosi utasítással együtt. Két csomagnál kevesebb nem küldetik.

Siker már pár nap múlva észlelhető.

Postai küldeménynél az előcsomagolás és postai szállítási díj 20 kr. számítottatik. Minden megrendelés egyenesen a **szent-györgy GYÓGYSZERTÁRBA** (BECS, V 2 Wimmergasse 31.) intézendő.

147 26—21

5806.
1896.**Hirdetmény.**

A Stringovits féle mintegy 177 □ öl területű üres teleknek nyilvános árveréseni értékesítése a városi tanácsnak 5806/896. sz. alatt kelt határozatával elrendeltetvén, árverési határidőül f. évi **ápril hó 20-ik napjának** délelőtti 9 órája az építészeti osztály hivatalos helyiségében (új városház, I. emelet 35. sz. alatt) kitűzetik.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a fent jelzett üres telekre árverezni akarnak, hogy a jelzett napon s időben jelenjenek meg.

Bánatpénzül 100 frt. vagy ez összegnek megfelelő értékpapír teendő le.

Kecskeméten, 1896. ápril 10 én.

138 2-1

Az építészeti osztály.

Néh. Gótsch Józsefné örökös tulajdonát képező **VII. tiz., 96. szám alatti** 113 3 3

h á z,

mely áll 10 szoba, 2 konyha, 3 kamra, 1 istálló, 2 pince és egyéb mellékhelyiségekből, minden órában **szabadkézből eladó.**

Ugyanott **egy himzett kézimunka szoba butor** — teljes garnitur — **eladó.**

Értekezni lehet **özv. ifj. Gyenes Sándornéval** a fent jelzett háznál.

Cséplőkészlet eladás.

Nagy-Körösön Nemcsik Gusztávnak egy 5 éves 6 lóerejű

cséplőkészlete jutányosan eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal.

135 3-1

1630.
tk 896.**Árverési hirdetmény.**

A kecskeméti kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Róta Rozália özv. Alföldi Mihályné s az elrendelt csatlakozás folytán Nyúl János, Nyúl István és Nyúl Pál végrehajthatóknak **Gömörv Frigyes** mint kiskorú **Balla Mária** gyámja végrehajtást szenvedő ellen 500 ft illetve 450 ft 100 ft és 43 ft tőke és jár. iránt folyamatban lévő végrehajtási ügyében, a kecskeméti 2107. sz. tjkvben A + 2407. hrsz. alatt foglalt, s kiskorú Balla Mária, Vég Mária, Vég Anna és Vég Erzsébet nevére álló 944 frtra becsült s ennél fogva az 1881. évi 60. t.-cz. 156 § c.) pontja szerént egészben árverés alá bocsátandó házbirtok, — továbbá kiskorú Balla Mária az ottani 4877. sz. tjkvben A + 493/a hrsz. alatt foglalt szőlőbirtokból 222 frtra becsült 1/2 rész illetősége, — és az ottani 8191. sz. tjkvben A + 493/b hrsz. alatt foglalt szőlőbirtokból szintén 222 ft becsértékű 1/2-ed jutaléka, s mindenik ingatlan tartozéka val együtt, az **1896. évi június hó 18-ik** napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e telekvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10% -át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál, 1896. évi ápril hó 1-ső.

Bogoss Endre,

kir. törvszéki bír.

137 1-1

4889.
1896.**Pályázati hirdetmény.**

Kecskemét város törvényhatóságánál a 150 frt fizetéssel és szabad lakással javadalmazott pusztaszentkirályi 2-od osztályú **szülésznői állás** előlépés folytán üresedésbe jövén, választás útján leendő betöltése a f. évi május hóban tartandó rendes havi közgyűlés napirendjére tűzetett ki.

Ennélfogva felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránt törvényes minősítésüket és egyéb körülményeiket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám a f. évi **ápril hónap 30-ik napjának** d. u. 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert a netalán elkésve érkező kérvények a választásnál tekintetbe vétetni nem fognak.

Kelt Kecskeméten, a város törvényhatósági bizottságának 1896. évi márczius hónap 23-ik napján tartott rendes havi közgyűléséből.

Lestár Péter
polgármester.

136 1-1

Ház és földbirtok eladás.

A **IV. tized 104. sz. Szücs János-féle ház.**

A **III. tized 189. sz.** — törvényszéki épülettel szemben levő — **sarok ház.**

A **Collner-köz végén** — a nyomásra dülő — **földbirtok eladó.**

Értekezhetni az eladás felől a törvényszéki épülettel szemben levő háznál. 115 3-3

Építési árlejtés.

A helybeli m. kir. földmives-iskola földjén **gazdasági épületek készítésére árlejtés hirdettetik.** Előirányozva van 14,700 frt. Közelebbi adatokkal alolirott igazgatóság szolgál. Határidő április 29-ig.

Grasselli Miklós.

132 1-1

MAGYARORSZÁG LEGKITÜNÖBB, LEGNAGYOBB SÖRGYÁRA**Kőbányai Királysörfőző Részvénytársaság.****Részvénytőke nyolcz millió korona.**

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy a **Kőbányai Királysörfőző Részvénytársaság** kizárólagos képviselőt Kecskemét város és vidékére átvettem.

Külön e czélra épített amerikai pinczében mintaszerű kezelés mellett, úgy a

hordósör, mint a palaczsör

mindenkor egyenletes hőmérsékletű, úgy hogy azt mélyen t. vevőim mindenkor külön hűtés nélkül élvezhetik.

Elárútatási helyiség: V. tized, nagy-körösi-úteza 22 szám, hol jég-pinczém is vannak; II. tized, Szécsényi-úteza 2. szám.

Bleyer Adolf.

41 6-6

Millennium! 133 2-1

NEMZETI ZÁSZNOK

a nagymélt. miniszterium által helyesnek elismert czimerrel ellátva, varrás nélkül:

Minden versenyt túlszárnyalunk.

tartós, színét még esőben sem hagyó tiszta gyapjúkelméből, magyar országos czimerrel ellátva, két szép nemzeti bojtjal, rúd nélkül:

Ezeknél jobb minőségű zászlók nem léteznek.

Hosszú	Széles	Darabja	Hosszú	Széles	Darabja
200 cm.	94 cm.	11.50	200 cm.	90 cm.	3.50
300 "	105 "	16.—	300 "	90 "	4.50
400 "	145 "	25.75	300 "	100 "	5.25
500 "	145 "	28.75	400 "	144 "	10.—
600 "	170 "	38.—	500 "	144 "	12.75
800 "	170 "	45.—	600 "	144 "	15.—
1000 "	170 "	52.20	800 "	144 "	19.—
1100 "	170 "	59.50	1200 "	144 "	26.—

könnyű, színét még esőben sem hagyó, gyapjúkelméből, akár országos akár egyesített állami czimerrel ellátva, két szép nemzeti bojtjal, rúd nélkül:

Minden versenyt túlszárnyalunk.

Régi zászlókra felvarrható kész magyar országos cimerek könnyű gyapjúkelmén darabonként 1 frtba kerülnek.

Viszont eladóknak, valamint nagyobb mennyiség vásárlásánál tetemes árengedmény.

Tausky J. Fiai, Pozsonyban.**ÜGYNÖKÖK.**

Vidéken lakó tisztességes egyének, kik a gazdasági gépszakmában jártassággal bírnak és hason minőségben már működtek magas jutaléktételek és előnyös feltételek mellett nyerneik állandó alkalmazást **Reissenzahn Ant.** gazdasági gépgyár, vas- és fémöntőben Budapest, Eötvös-úteza 38.

134 3-1

Kecskeméti csárda!

megnyílik Budapesten, 1896. ápril hó végén.

Alolirott tisztelettel értesitem Kecskemét város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy **az ezredéves országos kiállítás** tartamára **Budapesten, a városligetben,** a kiállítási terület közvetlen szomszédságán levő, **Hermina-út 61. sz. alatti** remek kilátású, egészséges és árnyas udvarral ellátott villában, az „**Os-Budavár**” áttellenében,

kecskeméti csárdát

létesíttem, a hol kizárólag a világszerte nagy hírű kecskeméti magyar konyha és pince különle. ességei lesznek kaphatók, kitűnő cigányzene mellett

Ugy magánosok, valamint családok részére 8 csinosan burtozott szoba áll rendelkezésre mérsékelt áron.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, kérem a szives és tömeges támogatást.

Mély tisztelettel

Diamant Mór

129 2-2

a kecskeméti „Népkör” vendéglőse.

K Ö S Z E G (Vas megye)

Dr. Dreiszker József

Sanatoriuma és vizgyógyintézete

márczius hó 30-tól nyitva.

Rendszer: **Prisnitz és Kneipp.**

Teljes ellátás igen mérsékelt árárt. — Gondos orvosi felügyelet. — Prospectus ingyen.

116 10-3

Az igazgatóság.

* Utolsó főhuzás. *

Magyar

osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	korona
jutalomdíj	600 000	= 600 000
1	400 000	= 400 000
1	300 000	= 300 000
1	200 000	= 200 000
1	100 000	= 100 000
2	40 000	= 80 000
2	20 000	= 40 000
5	10 000	= 50 000
10	8 000	= 80 000
34	6 000	= 204 000
100	2 000	= 200 000
200	1 000	= 200 000
2 650	200	= 530 000
22 000	150	= 3 300 000
25 007	nyeremények és 1 jutalom	= 6 284 000

Ezen 57 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600 000 korona jutalomdíjat.

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60,—	30,—	6,—	3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy áraikon kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

ny czim: **Lottoheintze Budapest.**

II. osztályú sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályú sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.—	forint

legkésőbbben május 2-ig eszközöklendő.

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

A görög egyház új épületében

két útczai szoba, pincze, padlás és kamrából álló

garçon-lakás

május 1-től bérbeadandó.

126 2-2

Szőllővessző eladás.

Alolirotnak 3-szor permetezett fajtisza szőlővesszője u. m.:

30,000 ropogós fehér chasla,

50,000 olasz rizling,

15,000 zöld Sylváni,

10,000 csemege

szőlővessző eladó.

Bővebben értekezhetni tulajdonos

Beretvás Pálnál

124 3-2

Kiadó lakás.

Tatay Etelnek VII. tized, 39-ik számú házánál (Katoná József szülőháza) 4 szoba, konyha, éléskamra, pincze, padlás 1896. évi május 1-től haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet a megbizott

51 0-9 R. Prikkel Ferenczczel.

Kiadó lakás.

III-ik tized kis-budai-útoza 218. szám alatt egy útczai, egy udvari s egy előszoba, 1 konyha, 2 kamra s padlásból álló

lakás

folyó évi május 1-től kiadandó.

130 2-2

GERÉBY GYULA TEJGAZDASÁGA.
LAJOSMIZSÉN.

Az általános közkedveltségnek örvendő: mindig egyforma friss és vajdús — Geréby Gyula lajosmizsei birtokáról szállított —

tejre,

mivel a tejgazdaság a közkiváalomnak engedve nagyobbított, előjegyeztetni folyton lehet

Rivészi János

117 3-3

czukraszájában.

Legújabb poloskák, bohák, könyháférgek, molyok, hazialatokon lévő elősídk stb. ellen

bámulatos hatású! Ől — mint semmi

egyébb szer — mindenféle rovar és azért az egész világon, mint egyedüli a saját nemében, dicserítik és kerestetik.
Ismertető jellei: 1. lepeséttel üveg; 2. „Zacherl” név.

KAPHATÓ KECSKEMÉTEN:

Békési Sándor,
Bóka Zsigmond,

Dávid Bertalan,
Gyenes S. és fiaai,
és Witz Gusztáv uraknál.

Harkai József,
Nyirádi László,
és Witz Gusztáv uraknál.

Pataki György,
Schwartz Adolf,

SZABADSZÁLLÁSON: Spitzer Ignácz úrnál.

SZOLNOKON:

Konsitzky György,
Kramer és Levy.

Nerfeld Ferencz,
Oesztreich Lipót,

Rosenzweig Ede,
Schwarz Antal,

Pitzer Adolf,
Boros B. uraknál.

10-4

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a nagvérdemű hölgyközönségnek becses tudomására hozni, hogy **Kecskeméten, nagy-körösi-útcza 15. szám alatt** özv. Muraközy Sandorné úrnő hazában

női ruhavarró-termet

nyitottam.

E szakmába az aradi, budapesti és bécsi elsőrendű nőruha szabómestereknél több évi gyakorlat után kitűnő bizonyítványt nyertem. — Ennélfogva bátor vagyok kijelenteni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően, bárkinek izlése szerint ruhavarrását elvállalom.

Továbbá bátor vagyok a nagyra becsült szülőket felhívni arra nézve is, hogy a kik leányaikat a nőruha-szabászatra kiképeztetni óhajtják, azt igen jutányos árért kellő oktatásban részesítem.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam

Kecskemét, 1896. márcz. 28.

mély tisztelettel

Pöltzl Vilmosné.

119 3-3

77 12-6

Véd-

jegy.

A nagyméltóságú kereskedelmi miniszterium 39.325. számú magas rendeletével állami kedvezményben részesített s mindenhol kiváló közkedveltségnek örvendő

COGNACUNKAT

(Tiszta borpárlat) melegen ajánljuk.

Eredeti gyári árjegyzék szerint kapható:

Kecskeméten: GYENES S. és FIAI, PATAKY GYÖRGY, STEIN LAJOS urak fűszer- és csemege-kereskedéseiben.

Valódiságért és tiszta kezelésért az alant jegyzett igazgatóság szavatol.

Tokaj-Hegyaljai Cognac-gyár részvénytársaság
S.-A.-Ujhely.

Dr. Nyomárkay Ödön,
Zemplénavarmergye közpórház orvosa.

Kanizsai Szerviczky Ödön,
a szőlőtelepítési egyesület h. elnöke

1321.
tk. 896.

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Lázár János s az elrendelt csatlakozás folytán a Lajosmizse községi hitel-szövetkezet, Pataky György, Csikai Mihály, a kir. kincstar, Ruston Proctor és társai bpesti czog és Magó Rozália Lázár Jánosné végrehajthatóknak **Lázár Elek** végrehajtást szenvedő ellen 1150 frt, 225 frt, 305 frt, 150 frt és 150 frt illetve 3250 frt, 64 frt 56 kr., 150 frt, 385 frt 27 kr., 75 frt és 100 frt tőke és járulékaik iránt folyamatban lévő végrehajtási ügyében, nevezett végrehajtást szenvedőnek, a Pusztai Benoi (Jászladányi fél Bene pusztai) 338. sz. tkvben foglalt A + 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207 és 208. hrsz. természetben együvé tartozó ugyanazon bejegyzésekkel terhelt és 3,393 frtra becsült tanya, szántó, kaszáló és házbirtoka, az érdekeltek meghallgatása folytán, az 1881. évi 60. tcz. 155. §-a értelmében **együttesen:**

továbbá az ugyanazon tkvben foglalt 209 hrszámú 344 frtra becsült szántó és kaszáló birtoka külön s mind-ez egy ingatlan tartozékaival együtt, az **1896. évi Julius hó 17-ik napján** délelőtt 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi hatóságnál, valamint Lajos-Mizse község-házánál megtekinthető feltételek mellett, a kikialtási áron alól is külön-külön eladtni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikialtási árul szolgáló becsár 10% készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1896. évi márczius 25-én.

131 1-1

Bogoss Endre,
kir. törvszéki bíró

Hirdetmény.

A kecskeméti gőztégla-gyár részvénytársaság a készletben lévő **tégla árát** a következőkben állapította meg:

1. Erős vasas ezre	18 frt.
2. Gyenge " "	16 " "
3. I. rendű tehér " "	14 " "
4. II. " " " "	12 " "
5. Görbe vasas " "	12 " "

A gyártmány kitűnő jó minőségű.

Megrendelések a gyártelepen, a Nép-bank helyiségében. Fejér István és Engel Ferencz urak kereskedésében egész napon át eszközölhetők. A tégla legmérsékeltbb áron való gyors és pontos beszállításáról az igazgatóság gondoskodik.

127 2-2

Az igazgatóság.